Projekt

z dnia 23 listopada 2026 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR XXXVI/231/2026
RADY GMINY KUTNO

z dnia 27 listopada 2026 r.

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno na lata 2027 – 2034

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 roku poz. 662, 912, 1273) oraz w związku z art. 16b i art. 17 ust. 1 pkt 1, art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2026 roku poz. 639, 974, 986) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno na lata 2027 – 2034, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kutno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr …..
Rady Gminy Kutno z dnia……. 2026 r.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno na lata 2027-2034

GMINA KUTNO
#centrummożliwości

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP 4

I 1. Wprowadzenie 4

I 2. Metodologia opracowania Strategii 4

I 3. Akty prawne 5

I 4. Spójność z dokumentami strategicznymi 7

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA – ANALIZA DANYCH ZASTANYCH 12

II 1. Lokalizacja 12

II 2. Demografia 13

II 3. Oświata 13

II 4. Życie kulturalne 17

II 5. Określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych 18

II 6. Pomoc społeczna 21

II 7. Mieszkalnictwo 23

II 8. Bezpieczeństwo 23

II 9. Gospodarka 24

III CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA - PROBLEMY SPOŁECZNE NA TERENIE GMINY KUTNO – BADANIE DANYCH ZASTANYCH 25

III 1. Uzależnienia 25

III 1.1. Wstęp 25

III 1.2. Pomoc 25

III.2. Przemoc domowa 26

III 2.1. Wstęp 26

III 2.2. Zespół Interdyscyplinarny i procedura „Niebieskie Karty” 28

III.3. Wsparcie osób starszych i z Niepełnosprawnością 31

III.4. Bezrobocie 32

III 5. Ubóstwo 34

III 6. Problemy i wpieranie rodziny 34

IV DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KUTNO W ŚWIETLE BADAŃ ILOŚCIOWYCH 36

IV 1. Cel, metodologia i grupa badana 36

IV 2. Badanie dorosłych mieszkańców - wnioski 37

IV 2.1. Problem alkoholowy 37
IV 2.2. Problem narkotykowy 38
IV 2.3. Problem przemocy 38
IV 2.4. Problem uzależnień behawioralnych 39
IV 3. Badanie uczniów z klas 4-6 - wnioski 39
IV 3.1. Problem alkoholowy 39
IV 3.2. Problem nikotynowy 39
IV 3.3. Problem narkotykowy 40
IV 3.4. Problem przemocy 40
IV 3.5. Problem uzależnień behawioralnych 41
IV 4. Badanie uczniów z klas 7-8 - wnioski 41
IV 4.1. Problem alkoholowy 41
IV 4.2. Problem nikotynowy 42
IV 4.3. Problem narkotykowy 42
IV 4.4. Problem przemocy 42
IV 4.5. Problem uzależnień behawioralnych 43
IV 5. Wnioski z badania przedstawicieli instytucji pomocowych 43
IV 5.1. Problemy społeczne w lokalnej społeczności 43
IV 5.2. Problemy alkoholowe 44
IV 5.3. Uzależnienia behawioralne 45
IV 5.4. Przemoc domowa 45
IV 5.5. Szkolenia i wsparcie instytucji pomocowych 45
V. ANALIZA SWOT 46
VI CZĘŚĆ PROGRAMOWA 48
VI 1. Misja i wizja 48
VI 2. Cele, kierunki działań, wskaźniki, realizatorzy 49
VI 3. Harmonogram realizacji strategii 52
VI 3. Podmioty realizujące Strategię 52
VI 4. Prognoza zmian społecznych 53
VI 5. Monitorowanie 53
VI 6. Ramy finansowe realizacji strategii 56
VI 7. Aktualizacja Strategii 57

I. WSTĘP

I 1. WPROWADZENIE

Opracowanie i przyjęcie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno na lata 2026-2030 (zwanej dalej: Strategią) stanowi realizację przez władze gminy obowiązku ustawowego z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214, 1392 z późn. zm.). W myśl tego przepisu każda gmina ma zadanie własne w postaci opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Ponadto art. 16b ust. 1 powyższej ustawy stanowi, że gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej. W ust. 2 art. 16b ustawy wymieniono z kolei katalog kluczowych elementów każdej gminnej strategii, które uwzględniono w niniejszym dokumencie.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W ogólnym rozumieniu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej. Istotą strategii jest zatem dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.

I 2. METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII

Strategia obejmuje bardzo zróżnicowaną problematykę związaną z jakością codziennego życia mieszkańców gminy, w szczególności z profilaktyką i przezwyciężaniem trudności życiowych różnej natury.

Zestaw celów w niniejszej Strategii przygotowano na podstawie diagnozy sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy Kutno w oparciu o metodę:

- analizy dokumentów statystycznych (*desk research*) będących w dyspozycji GOPS, USC, Zespołu Interdyscyplinarnego, Głównego Urzędu Statystycznego oraz figurujących w raportach o stanie gminy.
- badań ilościowych w postaci anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych wśród reprezentantów pełnoletnich mieszkańców gminy, uczniów lokalnych szkół oraz pracowników instytucji pomocowych.
- Analizy SWOT w zakresie problemów społecznych gminy.

Dokument Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno na lata 2027-2031 podlega uchwaleniu w trybie określonym przepisami ustawy o samorządzie gminy.

I 3. AKTY PRAWNE

Niniejsza Strategia została opracowana zgodnie z regulacjami zawartymi w aktach prawnych z zakresu różnych aspektów polityki społecznej,

Szeroka rozpiętość problemów społecznych występujących w gminie wiąże się z koniecznością uwzględnienia wielu aktów prawnych w opracowaniu i następnie stosowaniu niniejszej Strategii. Są to w szczególności:

- Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214, 1302 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1818, z 2025 poz. 620 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1338),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, 1436 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 725.),
- Ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 304, z 2025 r. poz. 680, 1077.),

- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2809, z 2025 poz. 897 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49, 1301 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 798 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem" (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1829),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1576, z 2025 r. poz. 619, 1301 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1512),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1208 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 438, 620 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 978, 1228 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1670, z 2025 r. poz. 340, 1698.),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 917),
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 450, 620, 637, 1211 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1461, 1537, 1739 z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 913, 1301, 1665, 1746 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1718 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 178, 620, 1556 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2025 poz. 1749 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2025 poz. 350, 620, 622, 769, 820, 1083, 1160, 1216, 1409, 1413, 1423 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz.U. 2025 poz. 1483 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1691 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1335),
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 881, 1019 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1802, z 2025 poz. 820 z późn. zm.).

I 4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Niniejsza Strategia jest jednym ze sposobów realizacji Strategii Rozwoju Gminy Kutno i dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Poniżej ukazano sprzężenie niniejszego dokumentu z wybranymi dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, wydanymi na poziomie UE, krajowym i regionalnym.

Dokument krajowy „Kapitał Ludzki" Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności" zakłada następujące cele społeczne:

- powszechność opieki nad osobami niesamodzielnymi oraz poszerzenie oferty opieki instytucjonalnej, tak aby odpowiedzieć na wyzwania związane ze starzeniem się społeczeństwa i zapewnić wsparcie rodzinom, w których znajdują się osoby niesamodzielne;
- zapewnienie realnego wsparcia dla rodzin wielodzietnych zabezpieczającego je przed ryzykiem wykluczenia społecznego;
- stworzenie modelu aktywności społecznej i zawodowej osób starszych opartego na wykorzystywaniu ich potencjału i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu;
- stworzenie warunków dla wzrostu liczby osób z niepełnosprawnością zatrudnionych na otwartym rynku pracy oraz jako odpowiedź na wyzwania prognozowanego problemu demograficznego:
- wprowadzenie modelu integracji cudzoziemców promującego ich samodzielność ekonomiczną i społeczną uzyskiwaną poprzez zatrudnienie lub podjęcie działalności gospodarczej.

Uzupełnieniem tego dokumentu są strategie rozwoju, realizujące zapisy średnio i długookresowej strategii rozwoju kraju:

- **„Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030",**
- **„Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030",**
- **„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030".**

Pierwsza z nich, czyli **„Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego"** zakłada:

- wzmocnienie potencjału instytucji publicznych oraz rozwój aktywności i współpracy instytucji publicznych i niepublicznych działających w obszarze pomocy społecznej i integracji społecznej;
- rozbudowę narzędzi zapewniających osobom wykluczonym dostęp do usług publicznych pozwalających na powrót na rynek pracy;
- ograniczenie ryzyka ubóstwa w szczególności wśród dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych; wzmocnienie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i rodzin zagrożonych dysfunkcją lub przeżywających trudności;
- powszechność dostępu do usług publicznych oraz aktywności zawodowej na otwartym rynku pracy dla osób niepełnosprawnych;

• wsparcie dla osób niepełnosprawnych i ich otoczenia; rozwój aktywnych, w tym innowacyjnych form pomocy osobom zagrożonym lub wykluczonym społecznie oraz specjalnie jako odpowiedź na wyzwania związane z niekorzystnymi tendencjami demograficznymi, sugeruje powstanie:

• systemu usług adresowanych do niesamodzielnych osób starszych, w tym rozwój opieki długookresowej.

Drugi dokument, czyli **„Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego”,** przewiduje między innymi:

• wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej i innych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu, w tym wspieranie różnorodnych form samopomocy (pomoc dla samopomocy)

• wspieranie poradnictwa prawnego i rodzinnego, psychologicznego, socjalnego i obywatelskiego.

Kolejny dokument, czyli **„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030”** ma za zadanie uzupełnianie i koordynowanie w wymiarze terytorialnym polityk sektorowych. Celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (dalej jako: KSRR) jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy SOR – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Głównym powodem opracowania, a następnie wdrożenia Narodowej Strategii Integracji Społecznej (dalej jako: NSIS) było przystąpienie Polski do realizacji drugiego z zadania Strategii Lizbońskiej UE, stawiającego na unowocześnienie europejskiego modelu socjalnego,

inwestowanie w ludzi oraz pokonywanie izolacji społecznej. Analizując zmiany, jakie zaszły w wyniku transformacji ustrojowej niezwykle istotne działanie strategiczne państwa powinno stanowić tworzenie warunków kształtowania kapitału społecznego. Rozwój kapitału społecznego, w tym umiejętności do kooperacji oraz rozwiązywania problemów społecznych obliguje do wzrostu zaangażowania obywateli, a także wymaga takiej polityki państwa, która będzie spójna. Marginalizowanie społeczne wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków ekonomicznych, dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność, choroby, uzależnienia. Realizowanie koncepcji Narodowej Strategii będzie możliwe dzięki wdrożeniu strategii i programów w kwestii integracji społecznej na poziomie lokalnym, zatem przyjęcie Strategii umożliwi realizację założeń zawartych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Zintegrowana Strategia Umiejętności (dalej jako: ZSU) została opracowana z uwzględnieniem: wymogów wynikających z Umowy Partnerstwa, rekomendacji raportu „Strategia Umiejętności OECD: Polska" oraz założeń Nowego Europejskiego Programu na rzecz Umiejętności.

Obszary oddziaływania w ramach ZSU 2030 (część szczegółowa):

1. Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
2. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry zarządzające.
3. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące.
4. Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną.
5. Rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy.
6. Doradztwo zawodowe.
7. Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną.
8. Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.

Każdy z obszarów oddziaływania zawiera tematy i kierunki działań, a także katalog podmiotów, które będą zaangażowane w realizację strategii. ZSU stanowi ramy strategiczne polityki na rzecz rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 jest odpowiedzią władz województwa na zmieniające się uwarunkowania i wyzwania, przedstawia spójny plan powiązanych

i przemyślanych działań w perspektywie najbliższej dekady, stanowiący punkt wyjścia do szerokiej współpracy, której efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego.

Strategia 2030 jest odpowiedzią na wyzwania wewnętrzne i globalne, jakie stoją przed województwem łódzkim. Podejmowane w ramach strategii działania będą służyły ograniczaniu negatywnych skutków procesów demograficznych związanych z depopulacją i starzeniem się społeczeństwa, podnoszeniu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, w tym transformacji w kierunku Przemysłu 4.0. Niezbędnym warunkiem tych przemian będzie rozwój cyfryzacji i całego sektora e-usług. Dla zapewnienia spójności społecznej podejmowane będą działania zmierzające do zwiększenia dostępności do wysokiej jakości usług w zakresie ochrony zdrowia, polityki społecznej, edukacji, kultury, sportu i turystyki. Kompleksowa poprawa dostępności województwa sprzyjać będzie budowaniu spójności terytorialnej. Niezmiernie istotne będą również działania związane z adaptacją do zmian klimatu oraz poprawą jakości powietrza. Województwo łódzkie dostrzega potencjał sektora energetycznego, jak również potrzebę jego transformacji. Sprawiedliwa i włączająca transformacja ma kreować nowy model rozwoju dla obszaru górniczego przy jednoczesnym zapobieganiu regresowi gospodarczemu i społecznemu.

Strategia Rozwoju Gminy Kutno na lata 2021-2030

Podstawowym celem działania władz samorządowych we współpracy z mieszkańcami Gminy Kutno powinno być osiągnięcie zrównoważonego rozwoju regionu, co w konsekwencji doprowadzi do poprawy jakości życia społeczności lokalnej. Cele strategiczne polityki rozwoju Gminy pozwalają na określenie niezbędnych działań w perspektywie do roku 2030. Z jednej strony cele strategiczne pozwalają na wykorzystanie rozpoznanych mocnych stron i potencjałów Gminy, a z drugiej – na niwelację barier rozwojowych i zdiagnozowanych problemów. W kolejnej części do poszczególnych celów operacyjnych zostaną przypisane odpowiadające im kierunki działań pozwalające na osiągnięcie założonych celów strategicznych. Ostatnim punktem projektowania działań rozwojowych było określenie rezultatów dla poszczególnych kierunków działań, które będą w przyszłości służyły monitorowaniu i ocenie realizacji Strategii.

Cele strategiczne rozwoju Gminy Kutno prezentują się następująco:

CEL I: Rozwijanie funkcji mieszkaniowych Gminy poprzez podnoszenie jakości usług publicznych oraz polepszenie infrastruktury publicznej, w tym odpowiedzialnie prowadzona polityka przestrzenna.

CEL II: Wzrost kapitału społecznego przyczyniający się do uformowania spójnej społeczności lokalnej oraz zbudowania tożsamości lokalnej miejsca.

CEL III: Równomierny rozwój Gminy nakierowany na zachowanie i polepszenie jakości istniejących zasobów przyrodniczych w celu ich większej ochrony oraz zapobieganie negatywnym skutkom zmian klimatu.

Każdemu z wymienionych celów strategicznych przyporządkowano bardziej szczegółowe cele operacyjne, dzięki którym możliwa będzie realizacja głównych, bardziej ogólnych celów.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA – ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

II 1. LOKALIZACJA

Gmina Kutno jest gminą wiejską położoną w województwie łódzkim, w powiecie kutnowskim. Geograficznie Gmina Kutno położona jest na Równinie Kutnowskiej.

Gmina Kutno jest jedną z 11 gmin powiatu kutnowskiego i ściśle przylega do miasta Kutno, formując wokół niego swoisty pierścień, razem z nim tworzy Aglomerację Kutnowską. Oprócz miasta Kutno, gmina graniczy z 8 gminami: od strony południowej z gminą Witonią oraz gminą Daszyna (powiat łęczycki), od strony północnej z gminą Strzelce i gmina Łanięta, od strony wschodniej z gminą Krzyżanów i gminą Oporów, natomiast od strony zachodniej z gminą Krośniewice oraz Gminą Nowe Ostrowy. Pod względem administracyjnym w jej skład wchodzą 54 miejscowości.

Całkowita powierzchnia gminy wynosi 122,31 km², z czego ogromną większość stanowią użytki rolne – grunty orne, sady, łąki i pastwiska (10 495 ha). Liczba ludności gminy według danych GUS wynosi 8 742 osoby, stanowiąc tym samym 8,5% ludności powiatu kutnowskiego.

II 2. DEMOGRAFIA

Liczba mieszkańców gmina Kutno na koniec 2025 roku wynosiła 8567 osób i pozostawała na poziomie zbliżonym do lat ubiegłych. Wskazuje to na względną stabilizację demograficzną, która stanowi korzystne zjawisko na tle wielu gmin województwa łódzkiego, gdzie obserwuje się systematyczny spadek liczby ludności związany z procesami depopulacji.

Niemniej również gmina Kutno odnotowuje nieznaczny, chociaż systematyczny ubytek mieszkańców. W ostatnich trzech latach wyniósł on 1,31%.

Tab. 1. Liczba mieszkańców gminy Kutno w l. 2023-2025

	2023	2024	2025
Liczba mieszkańców gminy Kutno	8681	8614	8567

Źródło: Raport o stanie gminy za 2025 r.

Relatywnie dobra sytuacja demograficzna gminy Kutno wynika w dużej mierze z procesów migracyjnych, w szczególności zjawiska suburbanizacji, polegającego na przemieszczaniu się ludności z obszarów miejskich na tereny wiejskie położone w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Bliskość miasta Kutno, dostępność terenów pod zabudowę mieszkaniową oraz bardziej sprzyjające warunki środowiskowe powodują, że gmina stanowi atrakcyjne miejsce osiedlania się nowych mieszkańców.

Zróżnicowanie rozmieszczenia ludności w obrębie gminy jest wyraźne. Do sołectw o największej liczbie mieszkańców należą Gołębiew Nowy oraz Woźniaków. Z kolei najmniejszą liczbą ludności charakteryzują się miejscowości takie jak Julinki, Kotliska, Marianki oraz Nagodów, gdzie obserwuje się mniejsze zagęszczenie zabudowy oraz ograniczony napływ nowych mieszkańców.

II 3. OŚWIATA

W roku 2025 Gmina Kutno była organem prowadzącym dla 4 szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Byszewie,
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta w Gołębiewku,
- Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Strzegocinie,
- Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Walk nad Bzurą we Wroczynach.

Na terenie Gminy Kutno funkcjonowały również placówki oświatowe prowadzone przez osoby fizyczne i prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego:

- Katolicka Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. Gen. Władysława Andersa w Wierzbiu. Organ prowadzący: Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich w Częstochowie,
- Niepubliczne Przedszkole „Kolorowy Świat" w Bielawkach. Organ prowadzący: Zakład Doskonalenia Zawodowego w Warszawie Centrum Kształcenia w Kutnie,
- Niepubliczny Żłobek „Kolorowy Świat" w Bielawkach. Organ prowadzący: Zakład Doskonalenia Zawodowego w Warszawie Centrum Kształcenia w Kutnie,
- Niepubliczne Przedszkole „Kraina Młodych Odkrywców" w Gołębiewie Starym. Organ prowadzący: Spółdzielnia Socjalna K-5,
- Niepubliczny Klub Dziecięcy „Kraina Młodych Odkrywców" w Gołębiewie Starym. Organ prowadzący: Spółdzielnia Socjalna K-5.

Opiekę nad dziećmi do lat 3 zapewniają: Klub Dziecięcy „Leśna Gromada" w Gołębiewku Nowym, dla którego Gmina Kutno jest organem prowadzącym oraz dwie placówki niepubliczne, tj. Niepubliczny Żłobek „Kolorowy Świat" w Bielawkach i Niepubliczny Klub Dziecięcy „Kraina Młodych Odkrywców" w Gołębiewie Starym. Działalność ww. placówek podlega nadzorowi Wójta Gminy Kutno. Placówki te funkcjonują w oparciu o obowiązujące przepisy prawa i realizują ustawowo przypisane zadania.

Porównanie kluczowych danych z zakresu funkcjonowania szkół z terenu Gminy Kutno prowadzi do optymistycznych wniosków.

Na przestrzeni ostatnich dwóch lat szkolnych wzrosła o 1,34% liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w gminie, a także zwiększył się stan zatrudnienia kadry oświatowej (o 5,17%), w tym nauczycieli (4,30). W 2025 r. wśród kutnowskich nauczycieli najwięcej posiada stopień nauczyciela dyplomowanego (58,72%), z tym, że w drugiej kolejności są to nauczyciele początkujący (21,99%), co daje szanse na zapewnienie dalszej zastępowalności kadr pedagogicznych.

Łączna pula wydatków na utrzymanie szkół podstawowych w Gminie Kutno zwiększyła się o 10,41%. Z czego ponad połowę – i coraz więcej – jest pokrywane z subwencji oświatowej.

Tab. 2. Dane o publicznych placówkach oświaty w gminie Kutno w l. 2024-2025 (stan na 31.12).

	2024	2025
Liczba uczniów w szkołach publicznych	445	451
Liczba oddziałów w szkole	33	33
Liczba zatrudnionych osób w szkołach ogółem, w tym:	116	122
nauczycieli	93	97
Subwencja oświatowa	11 376 718,00 zł	13 257 590,00 zł,
Wydatki na utrzymanie szkół podstawowych	10 518 839,46 zł.	12 042 802,93 zł.
Wydatki Gminy Kutno ogółem na oświatę	19 982 189,52 zł.	22 063 205,99 zł
Pokrycie wydatków ogółem z subwencji oświatowej	56,93%	61,60%

Źródło: Raporty o stanie gminy.

Wyniki egzaminów zewnętrznych dają wskazówki na jakich obszarach działań edukacyjnych należy skupić uwagę, aby poprawić wyniki nauczania. Miernikiem poziomu nauczania w szkole podstawowej jest sprawdzian ósmoklasisty, który w roku szkolnym 2024/2025 odbył się w dniach 13-15 maja 2025 roku.

Porównanie wyników egzaminacyjnych prowadzi do wniosków:

• Język polski - szkoły z gminy Kutno uzyskały wyniki poniżej średniej arytmetycznej w powiecie kutnowskim;

• Matematyka - wszystkie szkoły z gminy Kutno uzyskały wyniki zbliżone do średniej arytmetycznej w powiecie kutnowskim;

• Język angielski - wszystkie szkoły z gminy Kutno uzyskały wyniki zbliżone do średniej arytmetycznej w powiecie kutnowskim.

• Dwie szkoły podstawowe w gminie Kutno, tj. SP Wroczyny i SP Wierzbie w istotny sposób zaniżają wyniki egzaminu ósmoklasistów w gminie Kutno.

Uczniowie placówek oświaty w Gminie Kutno mają zapewnione*:*

- **dostęp do świetlic szkolnych,**
- **pomoc w zakresie dożywiania** realizowaną zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ustawy Prawo Oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. W szkołach dożywianie uczniów realizowane jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie,

- **opiekę medyczno-pielęgniarską**. Gabinety pielęgniarskie funkcjonują we wszystkich szkołach. Dyrektorzy szkół zawarli porozumienie w sprawie realizacji opieki stomatologicznej nad uczniami (Dentobus),
- **pomoc socjalną dla uczniów** pochodzących z rodzin najuboższych zamieszkujący na terenie gminy Kutno,
- **dowóz do i ze szkół,**
- **dostęp do Programu Powszechnej Nauki Pływania -** projekt realizowany po raz czwarty w Gminie Kutno; przeznaczony jest dla uczniów klas I – III szkoły podstawowej, a w bieżącej edycji w 2025 r. wzięło udział 30 uczniów ze Szkoły Podstawowej im. Wł. St. Reymonta w Gołębiewku,
- **Dostęp do Programu Aktywna Szkoła w Gminie Kutno -** w ramach umowy zawartej pomiędzy Gminą Kutno, a Skarbem Państwa - Ministrem Sportu i Turystyki pozyskane zostało dofinansowanie w wysokości 50 000 zł przeznaczone na doposażenie Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Byszewie i Szkoły Podstawowej im. Władysława St. Reymonta w Gołębiewku Nowym w nowy sprzęt sportowy,
- **Dostęp do zajęć w ramach programu Cyfrowy Uczeń** - w ramach Rządowego programu wspierania organów prowadzących szkoły i placówki w rozwijaniu umiejętności cyfrowych dzieci i młodzieży na lata 2025–2029 – „Cyfrowy Uczeń" Gmina Kutno pozyskała środki na dofinansowanie zadania polegającego na wsparciu rozwoju kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli przez wykorzystywanie w procesie dydaktycznym nowoczesnych pomocy dydaktycznych, w tym rozwiązań wykorzystujących sztuczną inteligencję, wybranych zgodnie z ich zdefiniowanymi potrzebami.

Ponadto w 2025 r.:

- w ramach programu „Aktywne Place Zabaw 2025" pozyskano środki na przebudowę placu zabaw przy Klubie Dziecięcym „Leśna Gromada" w Gołębiewku Nowym,
- Szkoła Podstawowa w Strzegocinie otrzymała wsparcie finansowe na realizację programu promującego czytelnictwo.

II 4. ŻYCIE KULTURALNE

Gmina Kutno aktywnie realizuje swoje zadania w obszarze kultury, sportu i rekreacji, podejmując liczne inicjatywy służące integracji mieszkańców oraz rozwojowi lokalnej społeczności. Działania te obejmują m.in. organizację różnorodnych wydarzeń kulturalnych, uroczystości patriotycznych i okolicznościowych, imprez sportowych i rekreacyjnych, a także szeroko rozumianą promocję gminy.

Istotną rolę w tym zakresie odgrywa Urząd Gminy Kutno, który inicjuje i koordynuje wiele przedsięwzięć. Jednak znacząca część zadań realizowana jest przez wyspecjalizowane gminne instytucje kultury, działające w oparciu o swoje cele statutowe. W 20235 r. w Gminie Kutno działały dwie samorządowe instytucje kultury: Centrum Kultury Gminy Kutno w Leszczynku oraz Gminna Biblioteka Publiczna im. Józefa Bohdana Zaleskiego w Leszczynku. Instytucje te nie tylko organizują wydarzenia i zajęcia dla różnych grup wiekowych, lecz także pełnią ważną funkcję edukacyjną i integracyjną, przyczyniając się do podtrzymywania lokalnych tradycji oraz rozwoju zainteresowań mieszkańców.

Fundamentem działalności **Centrum Kultury Gminy Kutno** jest rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspakajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych, tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowań wiedzą w zakresie kultury i sztuki. W tym zakresie organizowano w 2025 roku zajęcia w ramach prowadzonych sekcji, takie jak: taneczne, nauki gry na instrumentach, artystyczne czy rękodzieła. Przy instytucji aktywnie działały Zespół Pieśni i Tańca Leszczynki, Zespół Ognista Leszczyna, Zespół Ludowy Leszczynianki oraz Orkiestra Gminy Kutno. Wzmocnieniem oferty Centrum Kultury Gminy Kutno był szeroki wachlarz wydarzeń wynikający z realizacji trwałości projektu pn.: „Rozwój gospodarki turystycznej w Gminie Kutno poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w postaci, m.in. koncertów muzyki klasycznej i rozrywkowej, wystaw, warsztatów artystycznych, letniego kina plenerowego oraz wydarzeń o charakterze ogólnopolskim.

Gminna Biblioteka Publiczna im. Józefa Bohdana Zaleskiego w Leszczynku jest instytucją kultury, która służy zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, kulturalnych oraz informacyjnych mieszkańców gminy Kutno oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Prowadzi również swoją działalność w Filiach Bibliotecznych w Gołębiewie, Byszewie i Strzegocinie.

II 5. OKREŚLENIE ZDOLNOŚCI PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ DO REALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH

Współpraca władz i innych podmiotów samorządowych gminy Kutno z podmiotami ekonomii społecznej jest oparta na przyjmowanym corocznie przez Radę Gminy Kutno Programie Współpracy Gminy Kutno z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Prowadzenie przez Gminę Kutno działalności we współpracy z organizacjami społecznymi jest realizacją konstytucyjnej zasady pomocniczości. Jednym z priorytetów Gminy Kutno jest zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty, którą tworzą jej mieszkańcy. Ponadto, działalność organizacji pozarządowych znacząco wpływa na rozwój i jakość życia jej mieszkańców.

Cele Programu skupiają się na rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, poprawie jakości życia poprzez zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy, zapewnienie warunków do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców Gminy.

Do szczegółowych celów programu zaliczają się:

1) Zwiększenie aktywności społeczności lokalnej, wspieranie jej inicjatyw i działań;

2) Budowanie i umacnianie w świadomości społecznej odpowiedzialności za swoje otoczenie i lokalną wspólnotę;

3) Tworzenie współpracy opartej na wzajemnym partnerstwie, uczciwej konkurencji i jawności;

4) Zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych;

5) Włączenie organizacji w proces budowania pozytywnego wizerunku Gminy Kutno;

6) Realizacja zadań publicznych określonych w ustawie, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy oraz podnoszenie skuteczności i efektywności realizacji tych zadań;

7) Przygotowanie i realizacja projektów partnerskich zgodnie z art. 28a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2024 r. poz. 324, 862);

8) Współpracę z organizacjami pozarządowymi przy tworzeniu polityk publicznych na możliwie wczesnym etapie ich powstawania;

9) Umacnianie poczucia odpowiedzialności za stan tak lokalnej wspólnoty, jak i całej Gminy;

10) Integrację podmiotów realizujących zadania publiczne;

11) Prezentację dorobku środowiska organizacji pozarządowych i promowanie jego osiągnięć;

12) Poprawę jakości życia poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców;

13) Integrację Mieszkańców Gminy;

14) Upowszechnianie wiedzy o lokalnych tradycjach, kulturze i produktach i o zdrowym żywieniu;

15) Realizacja programu przyczynia się do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i społeczności lokalnych;

16) Profilaktyka jako skuteczne narzędzie edukacyjne w zwalczaniu problemów społecznych;

17) Udzielanie pomocy osobom bezdomnym;

18) Efektywniejsze wydatkowanie środków publicznych;

19) Tworzenie warunków do powstawania nowych i wzmacniania istniejących organizacji i innych podmiotów oraz inicjatyw obywatelskich;

20) Otwarcie na innowacyjność oraz konkurencyjność poprzez umożliwienie organizacjom i innym podmiotom wystąpienia z ofertą realizacji konkretnych zadań publicznych;

Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi odbywa się na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności oraz legalności.

W 2025 r. Gmina Kutno kontynuowała aktywną współpracę z organizacjami pozarządowymi. Wsparcie organizacji realizowano na różnych poziomach, głównym jednak było udzielanie dotacji, na realizację zadań publicznych. Zlecanie realizacji zadań publicznych odbywało się ramach otwartego konkursu ofert oraz z pominięciem otwartego konkursu ofert - w ramach „Małych grantów” zgodnie z art.19 a ustawy.

Celem otwartych konkursów ofert jest wyłonienie i wsparcie aktywności organizacji pozarządowych, które realizując zadania publiczne osiągają rozmaite cele i uzyskują określone rezultaty, które służą społeczności lokalnej.

Innym elementem współpracy jest przyjmowanie wniosków w ramach inicjatywy lokalnej.

Największe (i coraz większe) środki przeznacza się w Gminie Kutno na zlecanie NGO zadań publicznych w trybie otwartych ofert z zakresu kultury fizycznej, sportu i turystyki. W 2023 r. było to 43% ogólnej puli środków, a w następnych latach już ponad połowa, czyli w 2024: 51%, a w 2025: 64%.

Jednocześnie maleje:

- ogólna kwota środków przeznaczana przez władze Gminy Kutno na zlecanie NGO zadań publicznych w trybie otwartych ofert (spadek 6%),
- ogólna kwota środków przyznana przez władze Gminy Kutno zlecanie NGO zadań publicznych w trybie otwartych ofert (spadek 19%),
- ogólna kwota na zadania publiczne realizowane przez NGO w ramach otwartych konkursów ofert oraz przez mieszkańców gminy Kutno i organizacje pozarządowe w ramach inicjatywy lokalnej (spadek o 10%).

Tab. 3. Współpraca finansowa Gminy Kutno z NGO w l. 2023-2025

	2023		**2024**		**2025**	
	Dziedziny w zakresie, których ogłoszono nabory wniosków w otwartych konkursach ofert na realizację zadań					
	Pula przeznaczona	**Pula przyznana**	**Pula przeznaczona**	**Pula przyznana**	**Pula przeznaczona**	**Pula przyznana**
Kultura, sztuka, ochrona dóbr i tradycji	30 000,00	21 600,00	30 000,00	19 700,00	25 000,00	10 000,00
Kultura fizyczna, sport i turystyka	30 000,00	29 780,00	30 000,00	36 500,00	40 000,00	36 500,00
Ochrona zdrowia i ekologia	30 000,00	18 500,00	30 000,00	15 432,00	20 000,00	10 000,00
RAZEM	90 000,00	69 880	90 000,00	71 632,00	85 000,00	56 500,00
Ogólna kwota przeznaczona na realizację zadań w ramach inicjatywy lokalnej						
	29 840,00		40 000,00		44 900,00	
Ogólna kwotwa przeznaczona za zadania publiczne z pominięciem otwartego konkursu ofert w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie						
	15 000,00		3 000,00		25 000,00	
RAZEM kwota na zadania publiczne realizowane przez NGO w ramach otwartych konkursów ofert oraz przez mieszkańców gminy Kutno i organizacje pozarządowe w ramach inicjatywy lokalnej						
	114 720,00		114 632,00		126 400,00	
Łączna kwota jaką przeznaczył Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej na współpracę z organizacjami pozarządowymi						
	63 000,00		71 000,00		70 600,00	

Źródło: Sprawozdania Wójta Gminy Kutno z realizacji Programu Współpracy Gminy Kutno z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Z uwagi na dotychczasową współpracę, wśród lokalnych podmiotów ekonomii społecznej największy potencjał w realizacji usług społecznych wykazują:

- Stowarzyszenie Klub Sportowy „Kutno", Akademia Sportów Walki i Rekreacji „Alex", Grupa Rekonstrukcji Historycznej Pestis, Stowarzyszenie Lion Kutno – w zakresie sportu, kultury fizycznej i rekreacji,
- Stowarzyszenie Hospicjum Kutnowskie – w zakresie sprawowania opieki hospicyjno-paliatywnej dla mieszkańców Gminy Kutno,

- koła gospodyń wiejskich, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Kutnowskiej, Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Kutnowskiej, i Stowarzyszenie Zespół Ludowy Leszczynianki – w zakresie integracji społecznej i upowszechniania kultury,
- Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej SL Salos „Róża Kutno" w Woźniakowie – w zakresie ochrony zdrowia i ekologii.

Współpracę z NGO prowadzi ponadto GOPS w Kutnie w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz pozostałych ustaw zlecających zadania publiczne takich jak: ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i ustawa o pomocy społecznej. W ostatnich trzech latach GOPS podjął udaną współpracę w zakresie organizacji półkolonii o charakterze profilaktyczno-wypoczynkowym i wydarzeń sportowych z: „Teen Challenge" Chrześcijańska Misja Społeczna Oddział w Kutnie, Stowarzyszeniem Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej SL Salos „Róża Kutno" w Woźniakowie, Oratorium bł. Michała Rua w Woźniakowie, Polskim Towarzystwem Walki z Kalectwem Oddział w Kutnie.

GOPS prowadzi również stałą współpracę w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2021-2027 ze Stowarzyszeniem Bank Żywności. Cele kooperacje jest organizowanie pomocy społecznej w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych osób poprzez wydawanie artykułów żywnościowych.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy zauważyć, że podmioty ekonomii społecznej są bardzo cennym partnerem władz Gminy Kutno w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz wykazują znaczną zdolność do realizacji usług społecznych, co potwierdza prowadzona dotychczas finansowa i pozafinansowa współpraca samorządu z podmiotami trzeciego sektora.

II 6. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa, została powołana by osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, poprzez własne zaangażowanie i współpracę z jednostkami do tego powołanymi, zmierzały w kierunku poprawy własnego życia i integracji ze społeczeństwem. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej są zobowiązani do współpracy w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Pomoc udzielana w ramach

świadczeń pomocy społecznej ma charakter przejściowy i zakłada aktywizację osób z niej korzystających.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej mające na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie były one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Ośrodek wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiał im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Udzielana pomoc obejmowała działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Ogólna liczba rodzin, którym przyznano pomoc społeczną w Gminie Kutno stale się zmniejsza – spadek w ostatnich trzech latach wyniósł 13%. Natomiast o 14% zmalała liczba osób we wspartych rodzinach.

Tab. 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Kutno w l. 2023-2025

	2023	2024	2025
Liczba rodzin korzystająca ze wsparcia GOPS	163	156	141
Liczba osób w rodzinach	311	297	267

Źródło: GOPS

Najczęstszym powodem przyznawania rodzinom pomocy społecznej w gminie Kutno jest bezrobocie. W drugiej kolejności jest to niepełnosprawność, a w trzeciej ubóstwo.

Zestawione dane wskazują, że choć liczba klientów pomocy społecznej maleje, to struktura problemów pozostaje złożona. Zjawiska takie jak bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba nadal wymagają stałej interwencji instytucji pomocowych, a obecność grup o utrwalonych trudnościach związanych z zatrudnieniem stanowi jedno z kluczowych lokalnych wyzwań społecznych.

Tab. 5. Przyczyny przyznawania pomocy społecznej rodzinom w gminie Kutno w 2025 r. (liczba rodzin

Bezrobocie	73
Niepełnosprawność	41
Ubóstwo	23
Długotrwała lub ciężka choroba	22
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza i w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego (ogółem), w tym:	8
Rodziny niepełne	5
Rodziny wielodzietne	2
Alkoholizm	7

Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym	5
Potrzeba ochrony wielodzietności	2
Bezdomność	3
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu ZK	1
Zdarzenia losowe	1

Źródło: GOPS – Ocena zasobów pomocy społecznej

II 7. MIESZKALNICTWO

Zasób mieszkaniowy Gminy Kutno zmniejszył się w ostatnich trzech latach o 1 lokal socjalny, co daje 7%.

Gmina dysponuje w 2025 r. 4 lokalami komunalnymi i 10 lokalami socjalnymi.

Liczba osób oczekujących na mieszkania komunalne zmalała o 33%, a na mieszkanie socjalne o 83%.

Tab. 6. Zasób mieszkaniowy Gminy Kutno w l. 2023-2025

	2023	**2024**	**2025**
Liczba mieszkań, w tym	15	15	14
- **mieszkania komunalne**	4	4	4
- **mieszkania socjalne**	11	11	10
Liczba oczekujących na mieszkanie komunalne	9	2	6
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	6	2	1

Źródło: UG

II 8. BEZPIECZEŃSTWO

O stan bezpieczeństwa mieszkańców gminy dbają bezpośrednio na jej terenie:

- Komenda Powiatowa Policji w Kutnie,
- 7 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym 3 działające w strukturach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

W 2025 roku Gmina Kutno konsekwentnie wzmacniała system obrony cywilnej i ochrony ludności (OC i OL), traktując go jako jeden z fundamentów bezpieczeństwa publicznego. Działania samorządu skupiły się na podniesieniu zdolności reagowania na sytuacje kryzysowe, w tym awarie infrastruktury technicznej oraz bezpośrednie zagrożenia dla życia i zdrowia mieszkańców. Cel ten osiągnięto poprzez dwie kluczowe inwestycje w sprzęt oraz infrastrukturę.

II 9. GOSPODARKA

Najbardziej znaczącym profilem działalności mieszkańców gminy jest produkcja rolna, która realizowana jest w indywidualnych gospodarstwach. O niezwykłym bogactwie płodów rolnych (zbóż, ziemniaków, owoców i warzyw) świadczy ilość gospodarstw, których liczba w gminie Kutno przekracza 1000. Istotnym czynnikiem dla rozwoju hodowli jest sąsiedztwo Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Kutnie. Na terenie gminy zlokalizowane są fabryki maszyn rolniczych (produkcja, handel krajowy i eksport), które corocznie otrzymują szereg nagród i wyróżnień w prestiżowych konkursach. Spośród wielu podmiotów gospodarczych istotną część stanowią firmy handlowe (maszyny rolnicze, materiały budowlane, hurt owoców i warzyw), usługowe (budownictwo, transport) i produkcyjne (produkcja maszyn, przemysł mineralny i drzewny).

Z danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, która ewidencjonuje przedsiębiorców będących osobami fizycznymi, mającymi główne miejsce wykonywania na terenie Gminy Kutno jest zarejestrowanych 2956 podmiotów gospodarczych.

Z informacji Krajowego Rejestru Spółek wynika, że w Gminie Kutno zarejestrowanych jest 696 spółek prawa handlowego[1].

Dominującymi rodzajami działalności są: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, przemysł i budownictwo, handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

[1] Dane z CEIDG i KRS według stanu na 20 lipca 2026 r.

III CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA - PROBLEMY SPOŁECZNE NA TERENIE GMINY KUTNO – BADANIE DANYCH ZASTANYCH

III 1. UZALEŻNIENIA

III 1.1. WSTĘP

Alkoholizm, narkomania i uzależnienia behawioralne stanowią wyzwania cywilizacyjne dla życia jednostki, rodziny i społeczeństwa w wymiarze globalnym. Do zasadniczych negatywnych skutków uzależnień należy zaliczyć:

- szkody zdrowotne, w tym np.: nowotwory, choroby układu krwionośnego, nerwowego, trawiennego oraz Płodowy Zespół Alkoholowy (FAS),
- śmiertelne zatrucia, wypadki, samobójstwa, utonięcia oraz zamarznięcia (większość przypadków lub znaczący ich odsetek);
- naruszenia prawa (w tym zabójstwa, bójki, napady, kradzieże);
- obniżenie wydajności w pracy i straty w działaniach gospodarczych,
- problem osób współuzależnionych, wykazujących zaburzenia zdrowotne, psychiczne i rozwojowe, ogromnie obciążonych stresem;
- bezpośredni i decydujący wpływ na przemoc domową, również wobec dzieci,
- rozpad więzi rodzinnych i międzyludzkich,
- straty rozwojowe ludzi młodych (straty o różnym charakterze, od biologicznych po psychologiczne i duchowe),
- znaczne koszty usuwania szkód alkoholowych (np. koszty leczenia) na poziomie znacznie przekraczającym wpływy z obrotu napojami alkoholowymi.

III 1.2. POMOC

W 2025 r. pomoc społeczną z przyczyn alkoholizmu przyznano 7 rodzinom zamieszkującym gminę Kutno. Stanowi to 5% ogólnej liczby rodzin wspartych przez GOPS w Kutnie.

III.2. PRZEMOC DOMOWA

III 2.1. WSTĘP

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, **przemoc domowa** to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,

b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,

c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,

d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Rozróżnia się następujące rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy.

2. **Przemoc psychiczna** - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb.

3. **Przemoc seksualna** - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z innymi osobami, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych.

4. **Przemoc ekonomiczna** - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia prac zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.

5. **Zaniedbanie** - stosują ją najczęściej osoby dorosłe wobec dzieci. Jest to niezaspokajanie ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. O zaniedbaniu można mówić w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, sytuacją życiową, problemami, a także stanem zdrowia i higieną. Zaniedbanie to także niezaspakajanie potrzeb żywieniowych i związanych z higieną.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy w szczególności opracowanie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

1. opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową.
3. zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia.
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W gminie Kutno ww. zadania ustawowe są realizowane w ramach poprzez realizacje celów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Kutno na lata 2026-2030.

Celem głównym programu jest: podejmowanie bieżących oraz profilaktycznych (zapobiegawczych) działań zmierzających do znacznego zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej oraz skutecznego przeciwdziałania przemocy domowej, zmiany negatywnych postaw społecznych tolerujących przemoc lub utrudniających interwencję w przypadkach ujawnionej przemocy.

Cel główny Programu realizowany był w oparciu o cele strategiczne:

1) Koordynacja działań lokalnych podmiotów – realizacja zadań przez Zespół Interdyscyplinarny.
2) Systematyczna edukacja środowiska lokalnego w celu podniesienia społecznej świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy domowej.
3) Zapewnienie pomocy i należytego wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej.
4) Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych dotyczących zapobiegania zjawisku przemocy.

5) Objęcie działaniami profilaktycznymi oraz odpowiednim wsparciem rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy.
6) Wzrost kompetencji służb i osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

III 2.2. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY I PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”

Zgodnie z art. 9b ust. 1 ustawy, Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. W ust. 2 tego przepisu, wskazano, że do zadań Zespołu należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzą w skład Zespołu, w szczególności przez:

1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym;
6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 ustawy, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a ustawy – tzn. przekazanie dokumentacji, w przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”;
9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;

10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

Jeżeli osobą stosującą przemoc domową jest funkcjonariusz Policji bądź żołnierz Żandarmerii Wojskowej, Zespół Interdyscyplinarny informuje odpowiednio: komendanta właściwej jednostki organizacyjnej Policji bądź komendanta właściwej jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej, o złożeniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 2 pkt 10.

Procedura „Niebieskie Karty" realizowana jest zgodnie z regulacjami określonymi w art. 9d, 9e, 9f oraz 9h ustawy oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta".

Podczas każdego spotkania członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Kutno zapoznają się ze stanem realizacji procedur „Niebieskie Karty", w tym z indywidualnymi przypadkami. Omawiana jest także praca grup diagnostyczno-pomocowych, tak aby wypracować najskuteczniejsze metody i schematy postępowania.

W latach 2022–2025 w Gminie Kutno odnotowano duże wahania w liczbie wszczynanych procedur Niebieskie Karty, które mogą świadczyć o rosnącej skali zjawiska przemocy domowej lub zwiększającej się gotowości do jego zgłaszania. W 2023 roku liczba założonych wzrosła do rekordowego poziomu, aby powrócić w roku 2024 do poziomu wyjściowego, a w 2025 r. spadła do 19. Oznacza to, że w latach 2022-2025 liczba wszczętych Niebieskich Kart zmalała o 24%. Największą rolę w inicjowaniu procedury odgrywa Policja. W drugiej kolejności jest to Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Struktura osób doznających przemocy pokazuje, że przemoc domowa dotyka głównie kobiety, choć odnotowywane są również przypadki pokrzywdzonych mężczyzn (lecz ich liczba maleje z czasem) oraz małoletnich. W 2025 r. 20% wszystkich osób doświadczających przemocy domowej stanowili małoletni, co jest szczególnie niepokojącym sygnałem i wskazuje na konieczność intensyfikacji działań profilaktycznych oraz wsparcia rodzin.

Wśród osób stosujących przemoc przeważali mężczyźni.

Szeroki wachlarz form wsparcia udzielanego osobom doznającym przemocy w latach 2022-2024 zapewniono między innymi dostęp do specjalistycznego poradnictwa, interwencji kryzysowej, pomocy materialnej, wsparcia asystenta rodziny.

Tab. 6. Procedura Niebieskie Karty i inne dane nt. zjawiska przemocy domowej w gminie Kutno w l. 2023-2025

	2022	2023	2024	2025
Liczba Niebieskich Kart (ogółem)	25	31	25	19
Wszczęte przez OPS	25	1	1	2
Wszczęte przez policję	0	30	23	17
Wszczęte przez oświatę	0	0	1	0
Wszczęte przez służbę zdrowia	0	0	1	0
Wszczęte przez żandarmerię wojskową	0	0	0	0
Wszczęte przez GKRPA	0	0	0	0
Liczba rodzin objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty" (ogółem)	36	45	40	
ze względu na przemoc psychiczną:	35	45	40	
ze względu na przemoc fizyczną:	36	31	34	
ze względu na przemoc seksualną:	0	0	0	
Liczba osób doznających przemocy – ogółem	41	48	44	35
Kobiety	30	36	38	24
Mężczyźni	7	11	2	3
Dzieci	4	1	4	7
Liczba osób stosujących przemoc – ogółem	37	47	40	
Kobiety	4	5	1	
Mężczyźni	33	42	39	
Poradnictwo dla osób doznających przemocy domowej - ogółem	41	51	44	
Kobiety	30	39	38	
Mężczyźni	7	11	2	
Dzieci	4	1	3	
Poradnictwo – rodzaje:				
Psychologiczne	16	0	0	
Pedagogiczne	2	0	0	
Prawne	6	6	8	
Medyczne	0	0	0	
Socjalne	41	50	67	
Zawodowe i rodzinne	0	0	0	
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	20	16	7	6
Liczba powołanych grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych	0	8	25	

Źródło: GOPS

III.3. WSPARCIE OSÓB STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Do zasadniczych problemów ludzi starszych – niezależnie od miejsca ich zamieszkania – można zaliczyć izolację, długotrwałe choroby i niepełnosprawność, poczucie nieprzydatności, spadek zdolności adaptacyjnych człowieka w wymiarze biologicznym i psychospołecznym, a co za tym idzie narastające ograniczenie samodzielności życiowej.

Niepełnosprawność to długotrwały stan cechujący się występowaniem określonych ograniczeń w prawidłowym funkcjonowaniu ruchowym człowieka. Ograniczenia te spowodowane są na skutek obniżenia sprawności funkcji fizycznych lub psychicznych spowodowanych m.in. uszkodzeniem organizmu lub wadą psychiczną.

W myśl ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność to trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Z myślą o osobach starszych i z niepełnosprawnością są realizowane na terenie Gminy Kutno w szczególności takie działania, jak:

- **Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”.** Realizatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Program koordynowany jest przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Całkowita wartość zadania wyniosła 263 968,57 zł (w tym koszty obsługi). Zadanie było w całości finansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego. Z tej formy wsparcia skorzystało w 2025 r. 10 osób (w tym jedno dziecko o 16 roku życia) łącznie przyznano 5 102 godziny opieki asystenta. Do realizacji w/w zadania GOPS zatrudnił 10 asystentów. Głównym celem tego Programu było wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami poprzez usługę asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, mającą na celu zapewnienie usługi asystencji uczestnikowi Programu w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym.
- **Program „Opieka wytchnieniowa".** Realizatorem Programu był Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie. Program koordynowany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Całkowita wartość zadania wyniosła 42 636 zł, w tym koszty obsługi Programu stanowiło 920 godzin. Ze wsparcia skorzystało 10 uczestników. Zadanie było w całości finansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego. Głównym celem Programu było wsparcie członków rodzin lub

opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad niepełnosprawnymi członkami rodzin. Program był realizowany w formie świadczenia usług opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania. Uczestnik Programu za usługi opieki wytchnieniowej nie ponosił odpłatności. Do realizacji w/w zadania GOPS zatrudnił 10 opiekunów.

- **Klub Seniora w Centrum Kultury Gminy Kutno w Leszczynku.**
- **Usługi opiekuńcze –** w latach 2023-2025 liczba osób objęta usługami opiekuńczymi zmalała z 9 do 0. W ramach zrealizowanego projektu „Usługi opiekuńcze'' w latach 2022 – 2023 przy Urzędzie Gminy Kutno przy ul. Witosa 1 powstała wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego. Wypożyczalnia realizowała swoje cele również w 2025 roku w szczególności poprzez nieodpłatne udostępnienie sprzętu rehabilitacyjnego osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, którzy są mieszkańcami gminy Kutno.

Jak wynika z danych GOPS, niepełnosprawność pozostaje jednym z trzech głównych powodów udzielania osobom pomocy społecznej w gminie Kutno. Liczba rodzin GOPS, które wsparto z tego powodu w 2025 r. wyniosła 41. Stanowi to 29% ogólnej liczby rodzin wspartych przez GOPS w Kutnie.

III.4. BEZROBOCIE

Bezrobocie to sytuacja społeczna, w której część osób zdolnych do wykonywania pracy i deklarujących wolę jej podjęcia nie znajduje zatrudnienia. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), potrafi wywierać bardzo ujemny wpływ na warunki życia jednostki, rodziny i społeczeństwa. Odnośnie skutków dla jednostki należy wskazać przede wszystkim na długotrwały brak stałego wynagrodzenia, możliwe ubożenie i popadanie w pułapkę wyuczonej bezradności, ale również na zaburzenia zdrowia psychicznego i dolegliwości psychosomatyczne. Osoby borykające się z bezrobociem łatwo mogą popaść w pogłębiającą się marginalizację i izolację społeczną, ograniczając swoją aktywność życiową. Pejoratywne następstwa bezrobocia wywierają wpływ również na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. Na przykład zstępni osoby bezrobotnej, o ile odczuwają własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do rówieśników, łatwo mogą izolować się, bądź

reagować w sposób nieadekwatny (np. agresją), co z kolei przekłada się na ograniczenie naturalnych potrzeb związanych z socjalizacją. Bezrobocie może być również przyczyną występowania zjawisk patologicznych, jak uzależnienia, przemoc domowa i przestępczość.

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Kutno stale wzrasta, chociaż w nieznacznej skali: wzrost wyniósł 0,7% w ciągu ostatnich trzech lat. Szacunkowa stopa bezrobocia w gminie jest przy tym zauważalnie wyższa od wartości tego wskaźnika dla województwa łódzkiego oraz Polski.

Tab. 7. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego gminy Kutno w l. 2022-2024 (stan na 31.12.) w porównaniu z danymi województwa i państwa.

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w:	2022	2023	2024
- gminie Kutno	7,0%	7,3%	7,7%
- województwie łódzkim	5,5%	5,4%	5,4%
- Polsce	5,2%	5,1%	5,1%

Źródło: GUS[2]

Bezrobocie pozostaje od lat główną z przyczyn przyznawania pomocy społecznej w gminie Kutno. W 2025 r. udzielono z tego powodu wsparcia dla 73 rodzin. Stanowi to ponad połowę (51,77%) puli wszystkich rodzin, którym udzielono pomocy społecznej w gminie Kutno.

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej zmalał w ostatnich trzech latach o 8%. Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem.

Tab. 8. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej.

	2023	2024	2025
Wartość wskaźnika	68%	63%	60%

Źródło: GOPS, Ocena zasobów pomocy społecznej

[2] Więcej: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Kutno#bezrobocie-rejestrowane

III 5. UBÓSTWO

Ubóstwo charakteryzuje się doznawaniem niedostatku materialnego oraz społecznego, co wynika z braku wystarczających środków (dochodów, zasobów) potrzebnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych (w tym wyżywienia, schronienia, odzieży, edukacji, ochrony zdrowia), jak również do pełnego zaangażowania się w życie społeczne.

Główne przyczyny ubóstwa to niskie dochody, utrata praca, praca w tzw. szarej, depopulacja niektórych rejonów, co przekłada się na trudniejszy dostęp do pracy i usług publicznych w mniejszych gminach. Do ubóstwa mogą przyczynić się również wysokie koszty leczenia i opieki nad osobami niesamodzielnym.

Główne następstwa społeczne ubóstwa to wykluczenie (brak dostępu do edukacji, kultury i technologii), pogarszanie się stanu zdrowia fizycznego i psychicznego u osób ubogich, a także mechanizm dziedziczenia biedy przez kolejne pokolenia w rodzinach dotkniętych kryzysem.

Ubóstwo pozostaje jedną z głównych przyczyn przyznawania pomocy społecznej w gminie Kutno. W 2025 r. udzielono z tego powodu wsparcia dla 23 rodzin. Stanowi to 16% ogólnej liczby wszystkich rodzin, którym udzielono pomocy społecznej w gminie Kutno.

W tym samym roku wsparto z powodu bezdomności 3 rodziny, co odpowiada 2% ogólnej liczby wszystkich wspartych w gminie rodzin.

III 6. PROBLEMY I WSPIERANIE RODZINY

W ramach wspierania rodzin z dziećmi Gmina Kutno:

- zapewnia dostęp do **asystenta rodziny**, który pracuje z rodzinami przeżywającymi trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Celem asystentury jest wzmacnianie i podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców, poprzez odpowiednią edukacje w zakresie prawidłowych postaw rodzicielskich, zacieśnianie więzi rodzinnych, organizację czasu wolnego dla dzieci. Zatrudniony asystent w 2025 roku udzielił pomocy i wsparcia 16 rodzinom (tj. na tym samym poziomie co w roku ubiegłym), w których wychowywało się 37 dzieci. W pierwszym półroczu współpraca została zakończona z czterema rodzinami. W drugim półroczu asystentura zakończyła się w jednej rodzinie na skutek zaprzestania współpracy przez rodzinę.

- kontynuuje realizację projektu „**Wsparcie rodziny w Gminie Kutno"** w ramach programu: Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 - działanie na rzecz rodziny. Łączna wysokość wydatków kwalifikowanych projektu wynosi 790 466,48 zł. Wkład własny wypracowano w wysokości 5% wartości projektu w formie niepieniężnej (udostępnienia sal, pomieszczeń) tj. 39 523,33 zł. oraz pieniężny w kwocie – 743,33 zł. Adresatami projektu były rodziny dysfunkcyjne przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w których wychowywało się 97 uczących się dzieci zamieszkujących gminę Kutno. Celem projektu jest zwiększenie dostępności do usług wsparcia dla rodziny. A więc działania nakierowane na pracę z rodziną. Skierowane głównie do dzieci w tym na rozwój ich umiejętności społecznych. Projekt zakłada także podniesienie kompetencji zawodowych przedstawicieli kadry ośrodka pomocy społecznej świadczącej usługi dla społeczności lokalnej.
- **przyznaje świadczenia w ramach ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o świadczeniach z funduszu alimentacyjnego**.
- przyznaje pomoc w ramach wieloletniego **Programu „Posiłek w szkole i w domu**".
- wydaje **Karty Dużej Rodziny**.
- zapewnia dostęp do **przedszkoli i klubów dziecięcych**. – to nie jest zadanie GOPS

W 2025 r. przyznano pomoc społeczną z powodu z bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego 8 rodzinom, co stanowi 6% z ogólnej liczby wspartych rodzin. Natomiast z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa przyznano pomocy 5 rodzinom (odpowiednio: 4%).

IV DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KUTNO W ŚWIETLE BADAŃ ILOŚCIOWYCH

IV 1. CEL, METODOLOGIA I GRUPA BADANA

Głównym celem diagnozy problemów społecznych jest systematyczne rozpoznanie i analiza zjawisk oraz procesów negatywnie wpływających na strukturę społeczną. W ramach tego procesu szczególną uwagę poświęca się określeniu skali i intensywności tych problemów, co umożliwia trafną ocenę ich wpływu na poszczególne grupy społeczne. Równocześnie diagnoza stanowi podstawę do opracowywania strategii interwencyjnych oraz polityk społecznych, które odpowiadają na rzeczywiste potrzeby społeczności, umożliwiając skuteczne zarządzanie pomocą i wsparciem. W ten sposób zapewnia się efektywność działań pomocowych oraz optymalne dopasowanie działań do specyfiki lokalnych problemów. Ponadto, diagnoza pełni funkcję monitorującą, pozwalając na ocenę skuteczności podejmowanych działań w danym okresie oraz dostosowanie polityk społecznych do zmieniających się warunków. Ostatecznie stanowi narzędzie wspierające długofalowe planowanie rozwoju społecznego, umożliwiające zapobieganie przyszłym kryzysom oraz minimalizowanie ryzyka ich wystąpienia.

W 2025 r. przeprowadzono na terenie gminy badania ilościowe (ankietowe) wśród reprezentantów trzech grup lokalnej populacji gminy:

- 100 pełnoletnich mieszkańców Gminy Kutno,
- 96 uczniów z klas 4-6 szkół podstawowych z terenu Gminy Kutno,
- 74 uczniów z klas 7-8 szkół podstawowych z terenu Gminy Kutno,
- 9 przedstawicieli instytucji pomocowych z obszaru Gminy Kutno.

Badanie zrealizowane w Gminie Kutno miało na celu szczegółową identyfikację oraz ocenę skali występujących problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem wielowymiarowej analizy kluczowych wyzwań społecznych. Badanie koncentrowało się na dogłębnej charakterystyce postaw mieszkańców wobec istotnych problemów dotykających lokalną społeczność.

Analiza objęła następujące kluczowe zagadnienia:

- Kompleksowa ocena skali uzależnień chemicznych (alkoholizm, nikotynizm, narkomani, dopalacze) oraz behawioralnych w społeczności lokalnej,

- Wieloaspektowa analiza zjawiska przemocy w różnych jej wymiarach (przemoc domowa, przemoc rówieśnicza, cyberprzemoc),
- Zbadanie poziomu świadomości i opinii mieszkańców na temat uzależnień oraz przemocy,
- Identyfikacja osobistych doświadczeń mieszkańców związanych z badanymi zjawiskami.

W celu zapewnienia najwyższej wiarygodności wyników zastosowano zaawansowane podejście metodologiczne oparte na triangulacji technik badawczych:

- Triangulacja źródeł danych - pozyskiwanie informacji z różnorodnych środowisk dla uzyskania wielowymiarowego obrazu badanych zjawisk,
- Metoda ilościowa CAWI (*Computer-Assisted Web Interview*) - ankiety internetowe dostosowane do poszczególnych grup respondentów (dorośli mieszkańcy oraz dzieci i młodzież),
- Zróżnicowane grupy badawcze - dorośli mieszkańcy gminy oraz dzieci i młodzież uczęszczające do lokalnych szkół.

Link odnoszący się do ankiety internetowej został umieszczony na głównej stronie Urzędu Gminy Kutno. W przypadku uczniów przed przystąpieniem do ankietowania dzieci i młodzieży szkolnej za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania, udzielano informacji o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko występowania braków danych.

Szczegółowy opis uzyskanych wyników badań wraz z ilustracjami graficznymi zawarto z osobnym dokumencie pn. „Diagnoza Problemów Społecznych Gminy Kutno". W dalszej części zaprezentowano wnioski kluczowe z diagnozy określenia celów polityki społecznej gminy na lata 2027-2030.

IV 2. BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW - WNIOSKI

IV 2.1. PROBLEM ALKOHOLOWY

W badanej społeczności najwięcej osób zadeklarowało, że spożywa alkohol kilka razy w roku (33%), a 24% badanych nie pije alkoholu. Alkohol spożywany jest głównie w domu (64,94%), a rzadziej na zorganizowanych spotkaniach towarzyskich (51,95%). Większość respondentów (51,95%) nie pije alkoholu samodzielnie, ale około 20% osób przyznaje się do sporadycznego picia w samotności. Dominującą formą spożywanego alkoholu jest wino (53,25%), następnie piwo i cydr (36,36%). Większość mieszkańców nie doświadcza poważnych efektów fizycznych po spożyciu alkoholu, a jedynie około 10% badanych wskazuje na negatywne skutki (problemy z koordynacją).

Zdecydowana większość (87,01%) nigdy nie wykonywała obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu. Mimo że 71% badanych nie spotkało się z sytuacją prowadzenia pojazdu po spożyciu alkoholu, nadal istnieje grupa (16%), która regularnie bywa świadkiem takich incydentów. Dodatkowo, 9% respondentów zauważyło kobiety w ciąży pijące alkohol.

IV 2.2. PROBLEM NARKOTYKOWY

95% badanych deklaruje, że nie zażywa środków psychoaktywnych, a niewielki odsetek (2%) zażywa je sporadycznie. Wśród osób, które miały kontakt z narkotykami, najczęściej zażywaną substancją była amfetamina (83,33%), a po niej inne formy konopi i ekstazy (po 50%). Zaskakujący jest fakt, że połowa osób, które sięgały po substancje psychoaktywne, zrobiła to w ciągu ostatniego miesiąca, co może wskazywać na potrzebę prewencji w tym zakresie. Większość badanych (90%) nie zna miejsc sprzedaży narkotyków w gminie, co może sugerować ograniczoną świadomość w tym zakresie.

IV 2.3. PROBLEM PRZEMOCY

Chociaż 46% respondentów nie zna nikogo, kto doświadczył przemocy w domu, 28% wskazało, że znają takie osoby. W badanej grupie 76% osób nigdy nie doświadczyło przemocy, jednak 17% mieszkańców wskazało, że miało takie doświadczenie ponad rok temu. Wśród form przemocy, najbardziej rozpowszechniona była przemoc psychiczna (64%), a także fizyczna (40%) i ekonomiczna (24%). Najczęściej sprawcami przemocy byli partnerzy (28%) oraz małżonkowie (36%). Mimo iż 89% mieszkańców nigdy nie stosowało przemocy, 3%

respondentów przyznało się do jej stosowania w ostatnich 30 dniach. Interesującym wynikiem jest to, że przemoc była stosowana pod wpływem alkoholu przez 33,33% sprawców.

IV 2.4. PROBLEM UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

W zakresie uzależnień behawioralnych 59% badanych nie miało świadomości ich istnienia. Najczęściej wskazywaną formą uzależnienia behawioralnego, którą mieszkańcy sami odczuwali, było uzależnienie od telefonu komórkowego (28%), a także od korzystania z Internetu (16%). Co ciekawe, 51,69% osób przyznaje, że trudno by im było funkcjonować bez telefonu komórkowego. Natomiast 50% osób wskazało, że nie zna nikogo w swoim otoczeniu, kto zmaga się z uzależnieniem behawioralnym. Najczęstszym uzależnieniem w najbliższym otoczeniu jest uzależnienie od telefonu komórkowego (37%).

IV 3. BADANIE UCZNIÓW Z KLAS 4-6 - WNIOSKI

IV 3.1. PROBLEM ALKOHOLOWY

W odniesieniu do pytania o próbowanie alkoholu przed ukończeniem 18. roku życia, wyniki ankiety wskazują, że zdecydowana większość uczniów (95,83%) nie miała doświadczeń z alkoholem w młodym wieku. Tylko 4,17% respondentów przyznało się do jego spróbowania. W przypadku osób, które zadeklarowały spróbowanie alkoholu, najczęstszy wiek pierwszego kontaktu z alkoholem to 9-10 lat (66,67%), a także 8 lat lub mniej (33,33%). Pierwsze doświadczenia z alkoholem miały miejsce głównie w czasie uroczystości rodzinnych, z czego 66,67% respondentów wskazało na sytuację, w której alkohol został spożyty bez wiedzy dorosłych, a 33,33% za zgodą dorosłych.

IV 3.2. PROBLEM NIKOTYNOWY

Zgodnie z wynikami ankiety, 96,87% uczniów zadeklarowało, że nigdy nie próbowało palić papierosów. Tylko niewielki odsetek (3,13%) przyznał, że spróbował palić papierosy

w młodym wieku. W przypadku pierwszego kontaktu z papierosami, najwięcej uczniów wskazało wiek 9-10 lat (60%), a mniejszy odsetek 8 lat lub mniej (20%) oraz 11-12 lat lub więcej (20%). Większość respondentów (85,42%) zna pojęcie e-papierosów, chociaż 14,58% nie miało świadomości ich istnienia. W kwestii korzystania z e-papierosów, 98,78% uczniów nigdy ich nie używało, z czego 1,22% zadeklarowało używanie e-papierosów codziennie. Większość uczniów (74,39%) uważa, że e-papierosy są uzależniające w takim samym stopniu jak tradycyjne papierosy.

IV 3.3. PROBLEM NARKOTYKOWY

W kontekście problemu narkotykowego, 98,96% uczniów odpowiedziało, że nigdy nie próbowało narkotyków lub dopalaczy. Tylko 1,04% przyznało się do doświadczenia z tymi substancjami, z czego 100% wskazało na wiek 11- 12 lat lub więcej. Osoba, która miała kontakt z narkotykami, pozyskała je od kolegi/koleżanki (100%). W kwestii świadomości, 89,58% uczniów uważa, że zażywanie narkotyków lub dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia.

IV 3.4. PROBLEM PRZEMOCY

Badanie na temat przemocy wykazało, że 32,29% uczniów doświadczyło przemocy, natomiast 67,71% nie miało takich doświadczeń. Najwięcej uczniów wskazało, że przemoc pochodziła od kolegów ze szkoły (54,55%) oraz znajomych i przyjaciół (30,30%). Wskaźniki dotyczące form przemocy wskazują, że 69,7% uczniów doświadczyło przemocy werbalnej, takiej jak groźby, przezywanie i upokarzanie, a 36,36% doświadczyło przemocy fizycznej (popychanie, bicie).

W kontekście stosowania przemocy przez uczniów wobec innych, 16,67% przyznało się do stosowania przemocy, z czego 52,94% przypadków dotyczyło kolegów ze szkoły, a 47,06% znajomych i przyjaciół. W odniesieniu do form cyberprzemocy, 83,33% uczniów zadeklarowało, że nigdy nie doznało cyberprzemocy, natomiast 10,42% wskazało na wyzywanie i wulgaryzmy stosowane wobec nich w Internecie. Ponadto 95,83% uczniów zadeklarowało, że nigdy nie stosowało cyberprzemocy wobec innych.

IV 3.5. PROBLEM UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

W kwestii uzależnień behawioralnych, 85,42% uczniów nie miało świadomości, czym są uzależnienia behawioralne. W odniesieniu do korzystania z urządzeń elektronicznych, 80,21% uczniów korzysta z nich codziennie, a 53,85% poświęca na korzystanie z Internetu od 1 do 3 godzin dziennie. Najczęstszym powodem korzystania z nowych mediów jest kontakt ze znajomymi (76,04%), oglądanie filmów i seriali (59,37%) oraz granie w gry online (61,46%). W kwestii uzależnienia od telefonu komórkowego, 52,08% uczniów zadeklarowało, że nie czują się uzależnieni od tego urządzenia, podczas gdy 43,75% uznaje siebie za uzależnionych, ponieważ trudno byłoby im funkcjonować bez niego. 31,25% uczniów wskazało, że najbliżsi zarzucają im zbyt duże spędzanie czasu w sieci.

IV 4. BADANIE UCZNIÓW Z KLAS 7-8 - WNIOSKI

IV 4.1. PROBLEM ALKOHOLOWY

Wyniki ankiety dotyczącej problemu alkoholowego wykazały, że spożywanie alkoholu wśród uczniów gminy jest stosunkowo niewielkie. Spośród badanych, 22,97% uczniów zadeklarowało, że kiedykolwiek spróbowało alkoholu przed ukończeniem 18. roku życia. Większość, 77,03%, odpowiedziała, że nigdy nie miała styczności z alkoholem w tym okresie życia. Pierwsze próby spożycia alkoholu miały miejsce najczęściej w wieku 13–14 lat lub później (64,71%). Najczęściej wymienianą okolicznością było spożycie alkoholu podczas uroczystości rodzinnej za zgodą dorosłych (41,18%). Spożycie alkoholu w innych sytuacjach, takich jak na dyskotece czy w szkole, zostało wskazane przez 0% badanych. W kontekście częstotliwości spożywania alkoholu, 47,06% uczniów zadeklarowało, że piło alkohol w ciągu ostatniego roku, a 47,06% ponad rok temu. Zaledwie 5,88% uczniów piło alkohol w ciągu ostatnich 30 dni. Ponadto, 100% ankietowanych, którzy pili alkohol, zadeklarowało, że nie mieli problemów z koordynacją ruchową, mową czy pamięcią w ciągu ostatniego miesiąca. Większość osób pije alkohol tylko sporadycznie, a najczęściej wybieranym napojem alkoholowym jest piwo lub cydr (57,14%).

IV 4.2. PROBLEM NIKOTYNOWY

W badaniu dotyczącym palenia papierosów większość uczniów (82,43%) zadeklarowała, że nigdy nie paliła papierosów. Tylko 8,11% osób spróbowało palić papierosy raz, a 9,46% uczniów paliło papierosy kilka razy. Wiek pierwszego kontaktu z papierosami w większości przypadków wynosił 13–14 lat (69,23%). Spośród uczniów, którzy kiedykolwiek palili papierosy, 76,92% nie paliło ich w ciągu ostatnich 30 dni. Częstotliwość palenia u pozostałych uczniów była niewielka, zaledwie 7,69% osób paliło papierosy rzadziej niż raz w tygodniu. E-papierosy były znane przez 94,59% uczniów, a 60% z nich wskazało, że osoby w ich wieku palą e-papierosy. Większość uczniów (74,29%) uważa, że e-papierosy są uzależniające w takim samym stopniu jak tradycyjne papierosy.

IV 4.3. PROBLEM NARKOTYKOWY

W zakresie problemu narkotykowego, wyniki wskazują, że wszyscy uczniowie (100%) nie mieli doświadczenia z zażywaniem narkotyków ani dopalaczy przed ukończeniem 18. roku życia. Jednakże, w kontekście dostępności tych substancji w miejscowości, 70,27% uczniów nie wiedziało, jak łatwo można zdobyć narkotyki lub dopalacze. Pozostali uczniowie uznali, że dostępność jest raczej trudna (18,92%) lub łatwa (10,81%). Większość uczniów (90,54%) uważa, że zażywanie narkotyków lub dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia.

IV 4.4. PROBLEM PRZEMOCY

Z danych wynika, że 24,32% uczniów doświadczyło przemocy. Najczęściej przemoc była stosowana przez kolegów ze szkoły (44,44%), a także przez znajomych i przyjaciół (22,22%). Doświadczenia przemocy obejmowały głównie przemoc fizyczną, jak bić, szarpać, kopać (77,78%), a także przemoc werbalną, jak grożenie, zastraszanie czy wyśmiewanie (33,33%). W zakresie przemocy elektronicznej, 67,57% uczniów zadeklarowało, że nigdy nie doświadczyło cyberprzemocy, podczas gdy 17,57% spotkało się z wyzwiskami i wulgaryzmami. Większość uczniów (86,49%) nie stosowało cyberprzemocy wobec innych. W odpowiedzi na pytanie, czy w ich szkole występuje problem przemocy, 51,35% uczniów

odpowiedziało, że nie wie, 28,38% stwierdziło, że nie ma problemu, a 20,27% uważa, że przemoc w szkole występuje.

IV 4.5. PROBLEM UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

W kontekście uzależnień behawioralnych, wyniki ankiety pokazują, że uczniowie wykazują niewielką świadomość na temat tego zjawiska. Aż 78,38% uczniów zadeklarowało, że nie wie, czym są uzależnienia behawioralne, podczas gdy tylko 21,62% badanych posiadało wiedzę na ten temat. Badanie dotyczące korzystania z urządzeń elektronicznych wykazało, że 95,95% uczniów korzysta z technologii codziennie, a 2,7% kilku razy w tygodniu. Na pytanie dotyczące czasu spędzanego w Internecie, 40,85% uczniów zadeklarowało, że spędza od 3 do 6 godzin dziennie, a 11,27% poświęca na to więcej niż 10 godzin dziennie. Kiedy uczniów zapytano o powody korzystania z Internetu, 82,19% wskazało kontakt ze znajomymi, 75,34% social media, a 71,23% oglądanie filmów i seriali. Ponadto, 73,97% korzysta z Internetu w celu słuchania muzyki, a 52,05% gra w gry online. W odniesieniu do potencjalnych uzależnień, 16,44% uczniów wskazało, że ich najbliższe osoby zarzucają im zbyt długie spędzanie czasu w Internecie, a 12,33% próbowało bezskutecznie ograniczyć czas spędzany online. Dodatkowo, 20,55% uczniów przyznało, że zdarzyło im się kłamać, aby ukryć czas spędzany w Internecie. Z kolei w pytaniu o uzależnienie od telefonu komórkowego, 9,59% uczniów uznało się za zdecydowanie uzależnionych, 42,47% przyznało, że trudno byłoby im funkcjonować bez niego, a 47,95% uznało, że mogliby żyć bez telefonu. W kwestii dostępu do urządzeń elektronicznych, 12,16% uczniów doświadczyło odrzucenia lub dyskryminacji z powodu braku dostępu do technologii, co może wpływać na ich samopoczucie i uczestnictwo w życiu społecznym.

IV 5. WNIOSKI Z BADANIA PRZEDSTAWICIELI INSTYTUCJI POMOCOWYCH

IV 5.1. PROBLEMY SPOŁECZNE W LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI

Z wyników badania wynika, że największym problemem społecznym w lokalnej społeczności, według przedstawicieli instytucji pomocowych, jest alkoholizm, który został wskazany przez 100% respondentów. Problem uzależnienia behawioralnego, w tym uzależnienia od czynności takich jak gry hazardowe, telefon, Internet, jedzenie, praca czy zakupy, jest również istotny, ponieważ wymieniło go 33,33% respondentów. Ponadto, zauważalny jest również problem narkomanii, nikotynizmu oraz przemocy domowej (po 11,11%). Zróżnicowanie wymienionych

problemów świadczy o szerokim zakresie wyzwań społecznych, które wymagają różnorodnych działań pomocowych. Głównymi przyczynami problemów społecznych wskazanymi przez ankietowanych są alkoholizm (88,89%), niezaradność życiowa (44,44%) oraz bezrobocie (33,33%). Te odpowiedzi wskazują na dominujący wpływ czynników ekonomicznych oraz osobistych w kontekście występowania problemów społecznych. Zjawiska takie jak ubóstwo, niepełnosprawność oraz brak umiejętności opiekuńczo-wychowawczych także odgrywają rolę,

ale ich wpływ na problemy społecznie wydaje się mniejszy w porównaniu z uzależnieniami i brakiem zaradności życiowej. Wśród grup najbardziej narażonych na problemy społeczne wymieniono nieletnich oraz osoby z niepełnosprawnościami (po 55,56%). Mniej narażone, ale również wskazywane, to osoby dorosłe, osoby samotne, osoby starsze i ubogie. Wskazanie nieletnich jako grupy narażonej na problemy społeczne wskazuje na konieczność podjęcia działań prewencyjnych skierowanych szczególnie do młodszych pokoleń.

IV 5.2. PROBLEMY ALKOHOLOWE

Większość respondentów (66,67%) spotyka się z problemem uzależnienia alkoholowego „często”, a 33,33% badanych deklaruje, że spotyka się z tym problemem „bardzo często”. To wskazuje na istotny problem alkoholowy, który dominuje w lokalnej społeczności. Spożycie alkoholu wiąże się z poważnymi konsekwencjami społecznymi, z których najbardziej powszechnym jest „rozpad rodziny” (77,78%), „przemoc domowa” (55,56%), oraz „popadanie w konflikty” i „bezrobocie” (po 33,33%). Problemy zdrowotne, takie jak pogorszenie zdrowia (33,33%), także były często wymieniane jako wynik spożywania alkoholu. Z odpowiedzi wynika, że spożycie alkoholu w ostatnich latach w lokalnej społeczności „wzrasta” (44,44%), co jest niepokojącym trendem. Z drugiej strony 33,33% badanych uznaje, że spożycie alkoholu

jest „stałe”, co sugeruje, że problem wymaga dalszej monitorowania oraz wprowadzenia działań prewencyjnych.

IV 5.3. UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

Badani pracownicy instytucji pomocowych najczęściej spotykają się z uzależnieniami behawioralnymi związanymi z komputerem i Internetem (87,5%), hazardem (37,5%), a także zakupami i jedzeniem (po 12,5%). Wyniki te wskazują na rosnący problem uzależnienia od technologii, który może wymagać specyficznych form wsparcia i terapii, szczególnie w zakresie poradnictwa i psychoedukacji. Zjawisko uzależnienia behawioralnego jest obecne w dużym stopniu, o czym świadczy odpowiedź 88,89% respondentów, którzy wskazali, że spotykają się z tym problemem w swojej pracy. Wszyscy ankietowani (100%) zgodnie wskazali, że uzależnienia behawioralne mają „wysoki” wpływ na dysfunkcję rodziny, co może sugerować konieczność szczególnej troski o wsparcie rodzin dotkniętych tymi problemami.

IV 5.4. PRZEMOC DOMOWA

Zdecydowana większość respondentów (100%) uznaje, że przemoc domowa stanowi poważny problem społeczny na terenie ich działania. Przemoc ta przybiera różne formy, w tym przemoc fizyczną, psychiczną oraz zaniedbanie, które są najczęściej wymieniane przez ankietowanych. Najczęściej doświadczającą przemocy grupą są kobiety (100%), a także osoby starsze (66,67%) oraz nieletni (55,56%). Zjawisko to dotyczy głównie osób z grupy najbardziej narażonej na negatywne skutki przemocy, co sugeruje konieczność dalszego wspierania działań ochrony tych osób. Najczęściej osoby stosujące przemoc to osoby uzależnione (88,89%) oraz recydywiści (33,33%), co wskazuje na konieczność uwzględnienia problemu uzależnień w działaniach prewencyjnych w obszarze przemocy.

IV 5.5. SZKOLENIA I WSPARCIE INSTYTUCJI POMOCOWYCH

Badani wskazali na potrzebę szkoleń dotyczących rozwiązywania problemów alkoholowych (66,67%) oraz uzależnień behawioralnych (55,56%) w miejscowości. Z kolei problem

przemocy jest również obszarem wymagającym intensyfikacji działań szkoleniowych, wskazanym przez 66,67% respondentów. Oceniając działania lokalnych władz w zakresie ograniczania problemów alkoholowych, narkotykowych oraz przemocy, większość badanych (55,56%) uznała je za „raczej skuteczne". Wskazuje to na potrzebę dalszego monitorowania i ewentualnego dostosowania działań w odpowiedzi na rosnące wyzwania społeczne. W odpowiedzi na pytanie o informowanie mieszkańców o instytucjach pomocowych, 66,67% respondentów wskazało, że mieszkańcy są wystarczająco poinformowani. Jednakże, w celu jeszcze skuteczniejszego wsparcia, warto zwiększyć zakres działań informacyjnych, szczególnie wśród osób, które są mniej świadome dostępnych form pomocy.

V. ANALIZA SWOT

Punktem wyjścia do dalszej pracy nad niniejszą Strategią stała się analiza SWOT, a więc jedna z najczęściej stosowanych technik analitycznych. Skrót SWOT został uformowany od pierwszych liter czterech angielskich słów, przez które rozumie się:

- ***S**trenghts* (mocne strony) - to walory wynikające z uwarunkowań wewnętrznych gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają ją spośród innych. Mocne strony mogą być identyfikowane tak obiektywne (np. liczba osób w wieku produkcyjnym), jak i wynikać ze starań i cech lokalnej społeczności (np. wysoki poziom mobilności i przedsiębiorczości).
- ***W**eaknesses* (słabe strony) - stanowią efekt ograniczeń zasobów, a także niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań endogennych. Czynniki określane jako słabe strony mogą dotyczyć całej jednostki, bądź jej części, wszystkich aspektów funkcjonowania jednostki czy poszczególnych jej przejawów.
- ***O**pportunities* (szanse) - to zewnętrzne zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane sprzyjają rozwojowi, a z drugiej strony osłabiają oddziaływanie negatywnych zjawisk.
- ***T**hreats* (zagrożenia) – to z kolei takie zewnętrzne zjawiska, które należy identyfikować jako bariery i utrudnienia dla rozwoju gminy.

Właściwe zdiagnozowanie poszczególnych czynników umożliwia osiąganie celów, którym służy analiza SWOT, czyli: unikanie zagrożeń, wykorzystywanie szans, wzmacnianie słabych stron oraz opieranie się na mocnych stronach.

Poniżej przedstawiono w formie tabeli analizę SWOT w zakresie problemów i polityki społecznej na terenie gminy Kutno.

Tab. 9. Analiza SWOT gminy Kutno w sferze problemów i polityki społecznej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Wykwalifikowana kadra pomocy społecznej i innych jednostek samorządowych, • Znajomość problemów świadczeniobiorców, • Mobilność i elastyczność pracowników, • Zaangażowanie w pracę pracowników GOPS, • Potencjał sektora pozarządowego, • Aktywna współpraca z instytucjami z sektora pozarządowego, • Bliskość miasta Kutna - ośrodka gospodarczego, kulturalnego, • Sprawna wymiana informacji pomiędzy instytucjami dotycząca naszych wspólnych klientów, • Dobra współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie, • Suburbanizacja wpływająca na względnie stabilną sytuację demograficzną • Dostęp do Punkt konsultacyjnego dla osób uzależnionych, współuzależnionych, uwikłanych w przemoc, • Działalność gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • Działalność Klubu Seniora; • Podejmowanie działań profilaktycznych przy udziale instytucji zajmujących się zapobieganiem uzależnieniom z placówkami odwykowymi, • Rozwinięta baza placówek oświatowych z dostępem do Internetu, • Wydarzenia kulturalne organizowane cyklicznie i doraźnie, • Tradycyjny model rodziny zapewniający wsparcie członkom rodzin potrzebujących pomocy, • Silne więzi sąsiedzkie.	•Niepełnosprawność i bezrobocie jako główne przyczyny przyznawania pomocy społecznej •Duże obciążenie zawodowe pracowników pomocy społecznej (bardzo duża ilość problemów klientów), •Problem uzależnień współwystępujący z przemocą domową, •Ograniczony dostęp do skorzystania przez pracowników z superwizji, sesji terapeutycznych i szkoleń głównie z powodu braków budżetowych, •Nieznaczny, acz systematyczny ubytek mieszkańców •Brak instytucji wspierających działanie systemu pomocy społecznej takich jak dzienny dom pobytu, mieszkania chronione, •Brak wystarczających środków finansowych na realizację zadań pomocowych, •Braki kadrowe GOPS, •Mała dostępność komunikacji zbiorowej, szczególnie w dni wolne od pracy, •Stereotypy na temat osób korzystających z pomocy społecznej, •Wyuczona bezradność klientów GOPS, •Wysokie bezrobocie, •Bariery architektoniczne i informacyjno-komunikacyjne utrudniające osobom z niepełnosprawnością i starszym pełne włączenie się w życie społeczne, •Brak mieszkań chronionych i dziennych domów opieki •Starzenie się społeczności lokalnej, •Utrudniony dostęp do korzystania z usług specjalistów ze względu na miejsce zamieszkania,
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• Stałe doskonalenie kadr pomocy społecznej (szkolenia, kursy, warsztaty), • Rozbudowa infrastruktury społecznej, • Rozwój gospodarczy powiatu kutnowskiego poprzez rozwój strefy przemysłowej, • Rozwój gospodarczy państwa, • Pozyskiwanie środków ze źródeł zewnętrznych na działania w ramach polityki społecznej, • Aktywna postawa władz samorządowych w identyfikowaniu oraz rozwiązywaniu problemów wspólnoty lokalnej, • Dalsze systematyczne umacnianie rodziny, motywowanie do właściwej egzystencji i	•Starzenie się społeczeństwa w skali państwa, •Inflacja i rosnące koszty utrzymania, •Niż demograficzny w skali państwa, •Migracja mieszkańców do większych ośrodków, •Konkurencja pomiędzy gminami o uzyskanie środków finansowych oraz inwestycji, •Występowania „szarej strefy" gospodarczej, •Ryzyko wykluczenia społecznego seniorów oraz osób z niepełnosprawnością, •Izolowanie się osób starszych, •Promocja szkodliwych wzorców społecznych przez media i popkulturę. •Brak reakcji społeczeństwa oraz przyzwolenie na

funkcjonowania rodziny w środowisku. • Rozwój współpracy międzysektorowej, • Rozwój wolontariatu, usług sąsiedzkich i postaw charytatywnych, • Aktywizacja i mobilizacja osób bezrobotnych do poszukiwania pracy.	przejawy demoralizacji dzieci i młodzieży. • Erozja autorytetu i wartości rodziny, • Niepewna sytuacja międzynarodowa w państwie ościennym Polski.

Opracowanie własne

VI CZĘŚĆ PROGRAMOWA

VI 1. MISJA I WIZJA

Dokument o wymiarze strategicznym stanowi ogólny plan działań obejmujący określone kierunki działania w obszernym zakresie przedmiotowym oraz zamkniętym i odległym horyzoncie czasowym. Podstawowe elementy składowe strategii to przyjęta misja i wizja działań. **Wizja** to obraz pożądanej sytuacji danego podmiotu w przyszłości. Wizja powinna być zwięzła, realna, ale motywująca. Wizja stanowi wyraz aspiracji i wyobrażeń danego podmiotu o swoim przyszłym kształcie. **Misja** jest syntetycznym opisem sposobu realizacji wizji.

Z wizji i misji wypływają cele strategiczne oraz doprecyzowujące je cele operacyjne:

- **cele strategiczne** wskazują na główne obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych wspólnoty lokalnej,
- **cele operacyjne** zawierają w sobie konkretne propozycje kierunków działań koniecznych do rozwiązywania danych problemów społecznych we wspólnocie lokalnej.

WIZJA GMINY KUTNO W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2027-2034:

Gmina Kutno to bezpieczna, spokojna i przyjazna przestrzeń do życia sprzyjająca aktywności wszystkich pokoleń mieszkańców.

MISJA GMINY KUTNO W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2027-2034:

Efektywne rozwiązywanie problemów socjalnych oraz bytowych mieszkańców służące rozwojowi, integracji, bezpieczeństwu oraz wolności od wykluczenia społecznego.

W poniższej tabeli przedstawiono **cztery cele strategiczne** z podziałem na cele operacyjne wraz z głównymi kierunkami działań.

Tab. 10. Cele strategiczne i operacyjne wraz z kierunkami działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno na l. 2027-2031

Cel strategiczny nr I: Rozwój systemu wsparcia rodziny w radzeniu sobie z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz dysfunkcjami	
Cele operacyjne	**Kierunki działania**
1. Wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji wychowawczych oraz podnoszenie kompetencji rodzicielskich. 2. Profilaktyka i przeciwdziałanie przemocy domowej. 3. Wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju zainteresowań i kompetencji społecznych, zwłaszcza z rodzin zagrożonych wykluczeniem. 4. Przeciwdziałanie problemom i kryzysom osób młodych	• Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami Gminy zajmującymi się polityką społeczną i pomocą socjalną, • Praca socjalna i wsparcie finansowe, zwłaszcza dla rodzin wielodzietnych oraz zagrożonych wykluczeniem, • Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem, a w szczególności zapewnienie odzieży i artykułów szkolnych, • Wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych i problemu przemocy domowej, • Poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin (w tym rodzinnego i psychologicznego), • Edukacja rodziców i dzieci w zakresie empatii, przeciwdziałania agresji, radzenia sobie z emocjami, rozwiązywania konfliktów domowych, • Organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz rozwój oferty spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży, • Organizowanie zajęć dodatkowych dla dzieci szczególnie zdolnych, w tym z rodzin ubogich, • Organizowanie kursów wyrównawczych dla dzieci mających problemy z nauką, • Wdrażanie programów terapeutycznych służących rozwojowi rodziny, • Rozwój systemu świetlic i klubów młodzieżowych realizujących program terapeutyczny, • Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą i integracją społeczną oraz przeciwdziałaniem przemocy domowej,

	• Zwiększenie wiedzy mieszkańców w zakresie zjawiska przemocy domowej poprzez działania profilaktyczno-edukacyjne, • Zwiększenie dostępności i efektywności system ochrony oraz wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, a także zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
Cel Strategiczny nr II: Stworzenie efektywnego systemu zapewniającego wsparcie w codziennym funkcjonowaniu osobom starszym oraz osobom niepełnosprawnością	
Cele operacyjne	**Kierunki działania**
1. Realizacja działań wspierających codzienne funkcjonowanie seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin 2. Prowadzenie działań zmierzających do zmniejszenia izolacji społecznej seniorów i osób z niepełnosprawnością 3. Wsparcie i aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i długotrwale chorujących	• Wspieranie projektów z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia seniorów, • Realizacja przedsięwzięć z zakresu integracji międzpokoleniowej, • Wspieranie i rozwój oferty Klubu Seniora, • Propagowanie w opinii publicznej pozytywnego wizerunku i potencjału osób starszych oraz osób z niepełnoprawnością, • Realizacja przedsięwzięć w sferze integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej osób z niepełnopsrawnością oraz osób starszych, które chcą pozostać na rynku pracy, • Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób chorych i z niepełnosprawnością, • Zwiększenie dostępności i poprawa jakości usług w instytucjach publicznych, w tym likwidowanie barier architektonicznych w przestrzeni publicznej, • Szkolenia i poradnictwo dla opiekunów osób starszych, chorych, z niepełnosprawnością.
Cel Strategiczny nr III: Aktywizacja i integracja grup mieszkańców zagrożonych marginalizacją lub wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa i bezrobocia	
Cele operacyjne	**Kierunki działania**
1. Wsparcie osób o niskim statusie materialnym 2. Aktywizacja osób bezrobotnych, ze szczególnym	• Promowanie idei pomocy sąsiedzkiej i akcji charytatywnych na rzecz najuboższych mieszkańców gminy, • Współpraca i wspólne działania instytucji wspierających osoby bezrobotne, • Wsparcie osób ubogich w zakresie mieszkalnictwa socjalnego,

uwzględnieniem osób długotrwale bezrobotnych 3. Umacnianie postaw zaradności oraz poczucia odpowiedzialności za życie własne i swojej rodziny, w tym przeciwdziałaniu zjawisku dziedziczenia bezrobocia oraz wyuczonej bezradności w rodzinach objętych pomocą społeczną	• Pomoc finansowa dla osób ubogich i bezrobotnych spełniających kryteria ustawowe, • Kontynuowanie programu dożywiania dzieci i młodzieży, • Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi i zagrożonymi ubóstwem, • Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin ubogich, • Poradnictwo specjalistyczne: psychologiczne, prawne, terapeutyczne, • Tworzenie i realizacja programów aktywizacji młodzieży zagrożonej dziedziczeniem bezrobocia.
Cel Strategiczny nr IV: Stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi aktywności społecznej, obywatelskiej i zawodowej	
Cele operacyjne	**Kierunki działania**
1. Rozwój współpracy pomiędzy instytucjami gminy podmiotami ekonomii społecznej. 2. Wsparcie idei społeczeństwa obywatelskiego, w tym inicjatyw i ruchów oddolnych, NGO i wolontariatu 3. Upowszechnianie kultury zdrowego stylu życia. 4. Redukcja problemów uzależnień, zarówno od przyjmowania substancji, jaki i behawioralnych. 5. Rozwój oferty kulturalnej i spędzania czasu wolnego	• Zachęcanie mieszkańców do podejmowania oddolnych inicjatyw oraz udziału w konsultacjach społecznych, • Wspieranie istniejących oraz powstawania nowych podmiotów ekonomii społecznej, • Pozyskiwanie lokalnych liderów działających na rzecz rozwoju społeczności gminy, • Organizacja wydarzeń integracyjnych, festynów, pikników, zajęć sportowo-rekreacyjnych, • Rozwój oferty życia społeczno-kulturalnego w gminie, • Promowanie wolontariatu, • Upowszechianie świadomości zdrowotnej i zalet zdrowego stylu życia, • Systematyczne prowadzenie profilaktyki zdrowotnej (m.in. w zakresie wykrywania chorób nowotworowych, realizacji obowiązku szczepień), • Monitorowanie problemu otyłości oraz wad postawy u dzieci i młodzieży, • Działalność profilaktyczna i edukacyjno-szkoleniowa na temat mechanizmów popadania w uzależnienia, adresowane do wszystkich grup wiekowych, • Motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego, • Wdrażanie programów profilaktycznych, • Upowszechnianie wiedzy z zakresu cyberhigieny i zagrożeń ze strony nowych technologii.

VI 3. HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII

Tab. 11. Harmonogram realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno na lata 2027-2031

Horyzont czasowy	Działanie
Do 30 lipca 2026 r.?	Wykonanie Diagnozy Problemów Społecznych w Gminie Kutno oraz Przygotowanie projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno na lata 2027-2034
Do 30 grudnia 2026 r.	Przyjęcie uchwały przez Radę Gminy Kutno w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno na lata 2027-2031
Niezwłocznie po przyjęciu ww. Uchwały przez Radę Gminy	Przekazanie treści dokumentu Strategii jej realizatorom i ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej
Od dnia przyjęcia ww. uchwały do 31 grudnia 2031r.	Wdrożenie założonych celów strategicznych zgodnie z kierunkami działań. W razie potrzeby: aktualizacja Strategii.
Rok 2031 - przed opracowaniem projektu i uchwaleniem nowej Strategii.	Przygotowanie raportu z ewaluacji końcowej Strategii

Opracowanie własne

VI 3. PODMIOTY REALIZUJĄCE STRATEGIĘ

Koordynację wdrożenia niniejszej Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno na lata 2027-2030 prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie (stanowi o tym art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej). GOPS w tym zakresie w szczególności:

- koordynuje współpracę z partnerami z każdego sektora,
- pozyskuje nowych partnerów do wdrożenia zadań strategicznych,
- ustala możliwości (wraz z Urzędem Gminy i innymi podmiotami) pozyskania pozabudżetowych źródeł finansowania celów Strategii;
- prowadzi monitoring i ewaluację oraz przygotowuje aktualizację w ramach Strategii;
- opracowuje sprawozdania z działalności GOPS.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- Wójt – wykonuje uchwały Rady Gminy i budżet Gminy przy pomocy Urzędu Gminy; odpowiedzialny za bieżące wdrażanie Strategii;
- Rada – organ stanowiący; uchwala budżet; pełni nadzór nad realizacją Strategii.

VI 4. PROGNOZA ZMIAN SPOŁECZNYCH

- Wyposażenie rodzin w większe kompetencje do radzenia sobie z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi,
- Wzrost świadomości w populacji gminy na temat różnego rodzaju uzależnień oraz ich odziaływania na życie społeczne, zawodowe i rodzinne,
- Zwiększenie dostępności mieszkańców do pomocy terapeutycznej oraz rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych,
- Redukcja skali przemocy domowej w środowisku gminy,
- Podniesienie standardów pracy lokalnych instytucji pomocy społecznej,
- Aktywizacja zawodowa i społeczna osób bezrobotnych i zagrożonych pauperyzacją,
- Poprawa standardów funkcjonowania mieszkańców z niepełnosprawnością, ograniczoną mobilnością, w starszym wieku i borykających się z długotrwałą chorobą,
- Zwiększenie liczby zadań publicznych realizowanych we współpracy z sektorem ekonomii społecznej.

VI 5. MONITOROWANIE

Monitoring to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych wskaźników społecznych, służąca zapewnieniu informacji zwrotnych na temat skuteczności i wydajności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno, a także ocenę konieczności jej aktualizacji.

Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu będą raporty roczne realizacji zadań opracowywane przez Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Raporty będą sporządzane do końca lutego roku następującego po roku sprawozdawczym, którego dany raport dotyczy, w oparciu o sprawozdania (raporty cząstkowe) jednostek organizacyjnych gminy z realizacji wyznaczonych dla nich zadań oraz wszelkie dane uzyskane od podmiotów publicznych oraz prywatnych zaangażowanych w politykę społeczną, w tym w szczególności od organizacji pozarządowych i kościelnych działających w sferze pożytku publicznego. Raporty co dwa lata będą pełniły zarazem funkcję raportów ewaluacyjnych.

Raporty przewodniczący Zespołu przekazuje Wójtowi Gminy, który następnie przedstawia Radzie Gminy informację o stanie wdrażania strategii. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w realizacji Strategii, Wójt wspólnie z Zespołem ds. Wdrażania i Monitorowania podejmuje działania naprawcze, modyfikując plany operacyjne gminy.

W poniższej tabeli przedstawiono wskaźniki służące do monitoringu realizacji Strategii przypisane do poszczególnych celów strategicznych wraz z wartością wyjściową i docelową.

Tab. 12. Wskaźniki monitoringu i realizacji Strategii

Cel strategiczny nr I: Rozwój systemu wsparcia rodziny w radzeniu sobie z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz dysfunkcjami		
Wskaźnik	**Wartość początkowa**	**Wartość docelowa**
Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS	141	Utrzymanie na podobnym poziomie lub spadek
Liczba rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze objęta wsparciem w ramach ustawy o pomocy społecznej	8	Spadek
Liczba rodzin objęta wsparciem przez GOPS z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa	2	Spadek lub utrzymanie na obecnym poziomie
Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego	2	Spadek lub utrzymanie na obecnym poziomie
Liczba wypłaconych świadczeń rodzicielskich	64	Spadek lub utrzymanie na obecnym poziomie
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	21	Spadek lub utrzymanie na obecnym poziomie
Praca socjalna ogółem	239	Spadek lub utrzymanie na obecnym poziomie

Liczba asystentów rodziny	1	wzrost
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	16	wzrost lub utrzymanie na obecnym poziomie
Liczba założonych Niebieskich Kart	19	spadek
Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy przez ZI	35	wzrost
Liczba spotkań ZI	6	Wrost lub utrzymanie na tym samym poziomie
Liczba wydarzeń z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	1	Co najmniej 1 wydarzenie na rok w okresie obowiązywania Strategii
Liczba zorganizowanych wydarzeń integracyjnych dla mieszkańców gminy	1	Co najmniej 1 wydarzenie na rok w okresie obowiązywania Strategii
Cel Strategiczny nr II: Stworzenie efektywnego systemu zapewniającego wsparcie w codziennym funkcjonowaniu osobom starszym oraz osobom niepełnosprawnością		
Wskaźnik	**Wartość początkowa**	**Wartość docelowa**
Liczba rodzin objętych wsparciem finansowym przez GOPS z powodu niepełnosprawności	41	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba osób objętych wsparciem asystenta osoby niepełnosprawnej	10	wzrost lub utrzymanie na podobnym poziomie, uzależnione od otrzymanych środków finansowych
Liczba osób objętych wsparciem w postaci opieki wytchnieniowej	10	wzrost lub utrzymanie na podobnym poziomie, uzależnione od otrzymanych środków finansowych
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	0	utrzymanie na podobnym poziomie
Liczba działań mających na celu organizację aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami	0	Co najmniej 1 działanie w okresie obowiązywania Strategii
Liczba inicjatyw podejmowanych na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych	1	Co najmniej 1 inicjatywa w okresie obowiązywania Strategii
Cel Strategiczny nr III: Aktywizacja i integracja grup mieszkańców zagrożonych marginalizacją lub wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa i bezrobocia		
Wskaźnik	**Wartość początkowa**	**Wartość docelowa**
Liczba rodzin objętych wsparciem w ramach systemu pomocy społecznej z powodu ubóstwa	23	spadek
liczba rodzin objętych wsparciem ramach systemu pomocy społecznej z powodu bezrobocia	73	spadek
Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie	7,7%	spadek
Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej	60%	spadek
Liczba zorganizowanych akcji na rzecz osób w kryzysie bezdomności	0	Co najmniej 1 akcja w okresie obowiązywania Strategii
Cel Strategiczny nr IV: Stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi aktywności społecznej, obywatelskiej i zawodowej		
Wskaźnik	**Wartość początkowa**	**Wartość docelowa**

Liczba szkoleń i konferencji z udziałem kadry GOPS	35	Wzrost lub utrzymanie na niezmienionym poziomie
Liczba działań informacyjnych	0	Wzrost lub utrzymanie na niezmienionym poziomie
Liczba wolontariuszy	0	Wzrost
liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu uzależnień	7	spadek

Opracowanie własne

VI 6. RAMY FINANSOWE REALIZACJI STRATEGII

Ramy finansowe Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno obejmują lata 2027 – 2034, a zadania przewidziane w tym dokumencie będą realizowane w sposób ciągły.

Realizacja założonych celów będzie miała miejsce przy wykorzystaniu w szczególności poniższych źródeł finansowania:

- środki własne z budżetu Gminy Kutno,
- środki przekazane Gminie Kutno z budżetu państwa (dotacje),
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z budżetu państwa oraz Unii Europejskiej,
- środki pochodzące z funduszu pomocowych (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych

Cele, które założono do realizacji w ramach niniejszej Strategii zostaną sfinansowane w szczególności z wykorzystaniem środków zaplanowanych w corocznych uchwałach budżetowych Rady Gminy. Jedną z podstaw do ich określenia stanowi ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16a ustawy o pomocy społecznej).

W Gminie Kutno środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2025 roku 7 605 067 zł. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego wzrósł o 239 211 zł (co stanowi 3,15%).

W dziale 855 – Rodzina wydatkowano 4 818 518 zł, co stanowi 63,36 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.

W dziale 852 - Pomoc społeczna wydatkowano 2 610 765 zł, co stanowi 34,33 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.

W dziale 851 - Ochrona zdrowia wydatkowano 141 213 zł, co stanowi 1,86 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.

W dziale 854 - Edukacja i opieka wychowawcza wydatkowano 34 571 zł, co stanowi 0,45 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.

Zakłada się, że wydatki na realizację celów polityki społecznej będą wzrastały corocznie w granicach zbliżonych do wzrostu wydatków za 2025 rok, w tym biorąc pod uwagę planowane wzrosty związane z pozyskiwaniem dodatkowych funduszy zewnętrznych na realizację projektów, zwiększenie intensyfikacji wykorzystania świadczeń społecznych czy zwiększenie zakresu zadań zleconych, a także wzrost cen i wynagrodzeń. Prognozę wydatków na kolejne lata, prezentuje tabela poniżej.

Tab. 13. Prognozowane wydatki na politykę społeczną budżetu Gminy Kutno w latach 2027-2034 (w zł.)

2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
7 844 278	8 083 489	8 322 700	8 561 911	8 801 122	9 040 333	9 279 544	9 518 755

Opracowanie własne

VI 7. AKTUALIZACJA STRATEGII

Przeglądy aktualizacyjne Strategii będą odbywały się co 2 lata. Każdorazowo będzie to cykl prac analogicznych do procesu tworzenia gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, poprzedzonych analizą zmian następujących w otoczeniu społeczno-gospodarczym (np. nowe uregulowania prawne, nowe możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków pomocowych) oraz oceną postępów w realizacji Strategii, w tym poziomu zadowolenia lokalnej społeczności z podjętych działań w sferze polityki społecznej. Następnie na warsztatach ze społecznością, na podstawie zebranych materiałów (dane statystyczne, ankiety, sondaże opinii publicznej) i wyników monitoringu Strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy strategii, które wymagają aktualizacji, a także dokonana zostanie weryfikacja poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań realizacyjnych.